

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

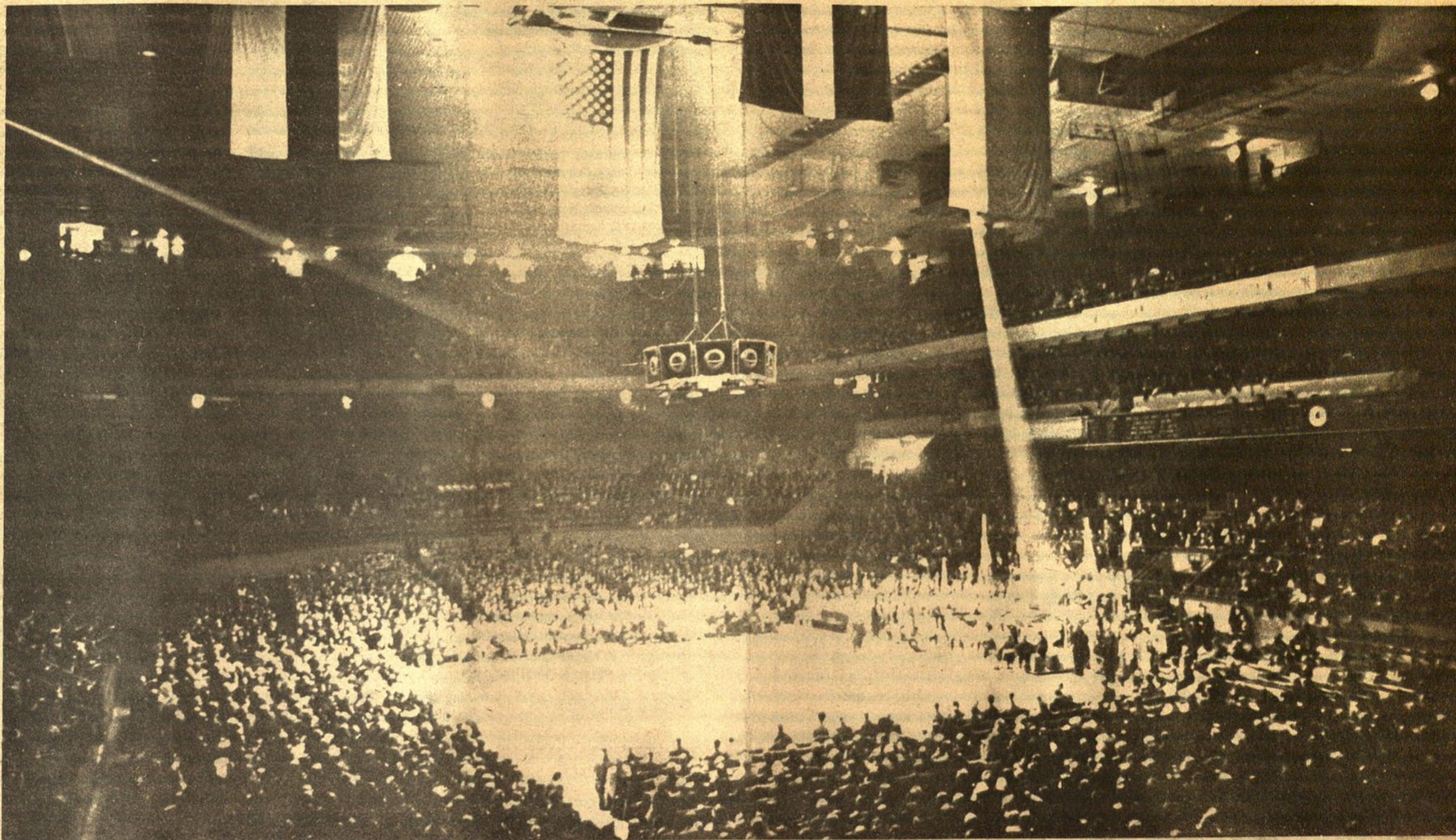
Telephone: 431-6344

50-ti metai

Lapkritis - November 22, 1965

Nr. 127

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SATELITŲ DOMINAVIMAS

ISPŪSDAMI TARIAMĄ VAKARŲ VOKIETIJOS GRESMĘ, SOVIETAI STENGIAISI ATSTATYTI SAVO SATELITŲ TARPE DRAUSMĘ, KURI GEROKAI APIRO MASKVOS-PEKINO IDEOLOGINIO KONFLIKTO PASEKOJE. — IŠ VISŲ RYTŲ EUROPOS VALSTYBIŲ PRANEŠAMA APIE REZIMŲ SUGRIEZTINIMĄ IR PAŠALINIMĄ TŲ, KURIE ŪKINĖJE IR KULTURINĖJE SRITYJE BANDE INTYMIU SANTYKIAUTI SU VAKARAIŠ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Akylūs Sovietų Sąjungos stebėtojai paskutiniuoju laiku turėjo konstatuoti propagandos prieš tariamą Vakarų Vokietijos gresmę Vidurio ir Rytų Europos valstybėms -- Sovietų Sąjungos satelitams ar greičiau vergams padidėjimą. Paskutiniųjų dviejų savaitžių laikotarpyje net penki žymūs Maskvos pareigūnai rado reikalo tą pavojų pabrėžti. Apie jį kalbėjo partijos vadas Brežnevas, vyr. ideologas Suslovas, min. pirm. pavaduotojai Mazurovas bei Poljanskis, ir pagaliau krašto apsaugos ministeris maršalas Malinovskis pažadėjo visus komunistų priešus sunaikinti.

Der Spiegel suskaitė, kad nuo šių metų pavasario Maskvos Pravda net 62 kartus kreipėsi į broliškus kraštus, kviesdama atstatyti vienybę kovoję su Bonnos imperiaizmu. Tuo reikalu Suslovas važiuojo į Bulgarijos sostinę Sofiją, maršalas Grečko į Budapeštą, min. pirm. pav. Mazurovas į Budapeštą.

Iš pirmo žvilgsnio toks reiškinys atrodo gerokai keistas ir nesuprantamas. Kam prireikė kalbėti apie naują vokiečių pavojų, kada pačioje Vakarų Vokietijoje, Vakarų Europoje ir Amerikoje vis daugiau ir daugiau įsigyvena mintis, kad dabartinė būklė nusistovėjo ilgesniam laikui ir su ja reikia sutikti, kaip greitai nepakeičiamu gyvenimo faktui? 'Revanso' mintis Vakarų Vokietijoje praktiškai yra palaidota, nes sunku įsivaizduoti kokį žygių Rytus bei išsiplėtimo į totalinį atominį karą ir tuo pačiu visuotinę sunaikinimą -- o to vokiečiai, džiaugdamiesi dar nebūtų gerbūviu, tikrai nenori.

Tą konstatavus lengva suvokti, kad vokiečių baubas yra tyčia pučiamas tam, kad atstačius drausmę satelitų valstybėse.

Tiesa, ji dar nebuvo taip pašalinta, kad kur nors grėstų rimtas pavojus komunistiniam režimui, tačiau Maskvai šiek tiek paleidus vadeles, leidus kiek laisviau santykiuoti su Vakarais tikrinėje ir kultūrinėje srityje, pasireiškė tokios tendencijos, kad Maskvos pareigūnams pasidarė tikrai neramu. Jie perėjo į priešpuolį su sekančiais rezultatais.

Lenkijoje, kur į kultūrininkų išdaigas buvo žiūrima pro pirštus, rašytojai Melchior Wankowicz ir Jan Nepomuk Miller gavo po tris metus kalėjimo už parašymą lenkų emigrantų Paryžiaus žurnalą 'Kultura'. Šią vasarą kalėjimu buvo nubausti du universiteto asistentai Karol Modzelewski ir Jacek Karon už tai, kad dar spaudai neparuoštoje savo knygoje reikalavo pašalinti partijos diktatūrą.

Vengrijoje naują vėją pirmieji pajuto katalikų kunigai, kurių net trylikla buvo nubausti kalėjimu už priešvalstybinę veiklą. Už priešvalstybinę poeziją keturiolika metų buvo nubaustas rašytojas Jozsef Ligetti.

Budapesto kompartijos organas 'Nepszabadsag' pradėjo smarkią akciją prieš tuos, kurie žavi vakarais, lygindamas juos su Zulu negrais ir eskimais, kurie

DEŠINĖJE: Vienas iš šimtų plakatų, kurie buvo nešami žygyje į Jungtines Tautas.

G. Penko nuotrauka

pirmą kartą pasigėrė baltojo žmogaus degtine. Girdi: "Mūsų laukiniai taip spokso į automobilius iš Vakarų, tarytum iki šiol nebūtų matę autovežimio!"

Čekoslovakijoje nieko nebeliko iš garsaus 1963 m. Prahos pavasario, kuriame galima buvo pajusti laisvės dvelkimą. 'Kultūry Život' skiltyse pasirodė puolimų prieš nukrypusius nuo linijos intelektualus. Spalio pabaigoje buvo pašalintas kultūros ministeris Cestmir Cisa.

Ir Rumunijoje buvo pašalinti tie pareigūnai, kurie stengėsi atpalaiduoti savo krašto tik iš sovietų priklausomybės: planavimo šefas Gaston-Marin, chemijos ministeris Mihail Florescu ir užsienio prekybos ministeris Petri.

Išvesta naujų suvaržymų turistams Rytų Vokietijoje ir Čekoslovakijoje. Paskutiniuojuose paskelbtas įstatymas, kuriuo gali būti nubausti tie, kurie "savo viešnagės metu išnaudoja blogiems tikslams gyventojų jiems parodytą pastikėjimą ir nuoširdumą".

(Nukelta į 2 psl.)

ISPŪDŽIAI IŠ LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJOS

E. Čekienė

Paskutiniu laiku New Yorkas pateko ne vien laisvojo pasaulio lietuvių, bet ir svetimųjų dėmesio centre. Viena iš paskutinių tokių istorinių dienų New Yorke buvo lapkričio 13 dienos Manifestacija.

Šeštadienio apsiniaukęs dangus ir radijo pranašaujamas lietus kėlė baimę ne tik manifestacijos komiteto narių tarpe, bet ir daugeliui dalyvių. Ar užpildysim didžiulę salę? Ar užžės lietus nesutrukdydys eisenos į Jungtines Tautas?

Punktualiai pradėjo slinkti būriai lietuvių į Madison Square Garden, aštuonių milijonų gyventojų miesto New Yorko garsiąją salę, kurios viduryje kabojo ištiestos trys didelės vėliavos: lietuvių, latvių ir estų, o pakraščiais keletą šokių reikalaujančių Pabaltijo tautoms laisvės.

Visų džiaugsmui iki programos pradžios į salę susirinko apie 12 tūkstančių žmonių, bendras vaizdas atrodė, kad ji beveik užpildyta. J. Tomo orkestrui grojant,

atsistojimu publika sutiko įnešamas visų trijų Pabaltijo tautų vėliavas, lydimas tautiniais draubūžiais pasipuošusių mergaičių ir skautų. Įžygiavo iš Worcester, Mass. jaunųjų lietuvių orkestras įspūdingomis uniformomis apsirengę. Viena, po kitos pradėjo žygiuoti į salę tautinių šokių grupės: iš Bostono vadovaujama O. Ivaškienės, iš Philadelphia -- V. Puzinienės, iš Wabterburio -- G. Maurutienės ir New Yorko grupė su savo nenuilstama vadove Jadvyga Matulaitiene prieškaly.

Tiek invokacijos metu, tiek himnus giedant neįprastos rimties ir susikaupto ženklo ne viename nusirito ašara per skruostą ar dėl pavergto tėvynės likusių priešpauoj artimųjų, ar tai iš džiaugsmo matant mūsų išėjusių lietuvių tikrąją vienybę, tikstantis čia susirinkusių žmonių vienum ir tam pačiam didžiajam tikslui -- Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymui.

Čia visų vienodai rimti ir susi-

VIRŠUJE: Keturiolika tūkstančių žmonių buvo susirinkę manifestacijai į Madison Square Garden, reikalaudami Pabaltijo kraštams laisvės.

G. Penko nuotrauka

kaupę veidai. Čia matėsi senieji mūsų imigrantai, ne pirmą kartą tokioj manifestacijoj dalyvavę, buvo čia ir jų vaikai niekuomet nematę savo tėvų žemės, daugelis ir lietuviškai mažai bemokančių. Čia buvo naujieji atelviai ir jų vaikai, dar visai maži tėvynės palikę, bet gerai prisimenę tėvų sunkius tremties ir naujo žemės įsikūrimo kelius, gerai žinant, jog dėl viso to kaltas Lietuvos okupantas Maskvos komunizmas, užgniaučęs jų tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

Susikaupimas, rimtis ir organizacinė drausmė viešpatavo salėje sutinkant vėliavas, invokacijos metu, giedant himnus ir klausant visų kalbų, kurios tiek amerikiečių, tiek mūsų jaunųjų vadovų buvo gerai apgalvotos, trumpai ir aiškiai pasisakančios už Pabaltijo tautų laisvę, už kovą su komunizmu, kuris nėra jokia ideologija, jokia pasaulėžiūra.

(Nukelta į 5 psl.)

Aktorius Kazys Vasiliasukas

KAZYS VASILIAUSKAS — 'AUKSO ŽASIES' FORTUNATAS

Albertas Svilas

Šnekant teritorinėm sąvokom, "Aukso žasis" pirmiausiai ketina nutūpti Vidurio Vakaruose, Filmo aktorai chiechiečiai žiūrovams bus čionai gerai pažįstami. Jų ir vardai girdėti, ir veidai regėti. Šio rašinio tikslas būtų pristatyti tolimą svetį iš rytinio pakraščio, vieną svarbiausių "Aukso žasies" personažų: Kazį Vasiliasuką.

Dramos aktorius nūnai tegali žibėti siauru spinduliu: savo mieste ir artimose jo apylinkėse. Tačiau, ir Kazys Vasiliasukas tapo išimtina New Yorko nuosavybe, karts nuo karto aplankydamas kaimynines lietuvių nausėdijas.

Tiems, kurie gėrėjosi jo talentu Kaune, tebūna ši trumpa apybraiža praeities sentimentų atnaujinimu, o jaunesniems žiūrovams -- proga pirmą pažinti.

Kazys Vasiliasukas teatrinę kelią tęktį pavadinti žaibišku šuo. Dar 1935 m. matome liekną jaunulį margos minios tarpe, stovintį su alebarda Kauno teatre: už išsvajotą kontramarkę. Gi už septynerių metų jis skiriamas to paties teatro Meninén Vadovybén režisūros asistentu (meno vadovas J. Monkevičius, režisierius P. Kubertavičius).

Metamorphozė tikrai staigi. Be ne pati Melpomena vieną vakarą praėjo pro jaunų statistų būrį, vieną jų slaptai nusizūrėjo ir jam prielankiai šyptelėjo pro kulisos šoną. Tasai šypsnyš nepamirštamas. Kas jį bent kartą regėjo, tam telkė vienas kelias: scena.

SATELITŲ DRAUSMINIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Kremlius taip pat spaudžia satelitų valdovus sudaryti naują "kominformą", kuris buvo paleistas 1956. Ir šitas reikalingas tam, kad geriau apsigynus nuo vokiečių, Brežnevas pabrėžė š.m. spalio 23 d. Kijeve: "Europos tautos dar neužmiršo Hitlerio okupacijos".

Kalbama, kad daugiausiai pasipriešinimo sovietų norams parodęs Gomulka. Dėl to Brežnevas per vienus savo valdymo metus net penkis kartus keliauęs į Lenkiją. Pagaliau, šių metų spalio pabaigoje, per bendrą medžioklę Lietuvos Brastos (Brest-Litovsk) miškuose rasta bendra formulė "gilesniam ir glaudesniam bendradarbiavimui".

Tuo tarpu Austrijoje konstatuotas pabėgėlių iš Rytų padidėjimas. Per pirmus šiuo metų 10 mėn. į čia pabėgo 3,000 satelitų piliečių. Tas skaičius, geriau negu kas kita, išduoda naujus vėjus.

Taip buvo apspėsta ir Kazio Vasiliasuko ateitis. 1938 m. jis jau Fedoto Sipavičiaus-Petro Kubertavičiaus I-sios Kauno Dramos Studijos absolventas. Veriasi teatro durys, pro kurias jaunas aktorius įžengia į naują pasaulį, pilną nuostabių pažadų.

Scenos karjera yra neatlaidi arena: daugelis tame kelyje atmuša kojas, daugelio viltys sudužta skaudžiom skveklrom. Čio-

K. Vasiliasukas filme "Aukso žasis" Fortunato vaidmenyje.

nai nepadeda nei pažintys, nei rekomendacijos, nei pinigų mašina. Mastas tėra vienas: talentas.

Tos Dievo dovanos Kazys Vasiliasukas nestokojo. Todėl teatrinė vilionė jam neliko pro rūkus dainuojančios Lorelei balsas. Visi pažadai buvo ištesėti.

Jauną aktorių teatras iš karto pagauna į savo sūkūrį. Kelių metų bėgyje išaugusi jo repertuaro gausa yra stačiai stebinanti: Ženetas (V. Krėvė), Dauba (A. Vienuolis), Žvejai (St. Santvaras), Prisiškėlimas (P. Vaičiūnas), Atžalynas (K. Binkis), Kaimynai (P. Santvaras), Prieš stovę (P. Petrulis), Tėvas (J. Grušas), Gimtoji žemė (K. Inčūra), 1931 metai (A. Vienuolis), Vincas Kudirkas (K. Inčūra), Aukso gramata (P. Vaičiūnas), Marko milijonai (E. O'Neill), Šykštuolis (Moljeras), Makbetas (W. Šekspyras), Revizorius (N. Gogolis), Pirmas skambutis (Hennequin), Auklėtojai (O. Ernstas), Rožė Bernd (G. Hauptmannas), Vyšnių sodas (A. Čechovas), Dėdės Tomo išinė (H.

Beecher-Stowe), Laukinė antis (H. Ibsenas) ir kt.

Taip puikiai besiskleidžiančią ateitį, deja, nutraukia antroji Lietuvos okupacija. Tenka paliktėvyne ir numylėtą teatrą.

Išėjimoje sunku surasti patetiškesnį menininką už dramos aktorį. Rašytojas, dailininkas, muzikas -- gali kurti individualiai ir net tolimiausiam užkampyje. Aktorius reikalingas teatro: tatau būtinybė, absoliuti sąlyga.

Vaidmuokimės, kad sienoje sustoję laikrodžiai, tikslėję, švyta, stumdę savo strėles ir kūkavę valandas. Kaip bejėgiškai apmirs pats tobuliausias ratukas, pati įstabiausia spyruoklė, kaip neišbudinamai sustings valandų gegutė! Reikia, kad suktųsi visos laikrodis. Tik tada kiekviena jo dalis riedės, skambės, bus pramininga ir nepamainoma -- visuomenoje.

Lygiai ir aktorius talentas tegali pilnai nušvisti, besisukant sudėtingam spektaklio mechanizmui.

Kazys Vasiliasukas, praradęs savo stichiją, visomis jėgomis stengiasi išlikti žmogum ir menininku. Dar siaučiant karo vėtrai, važinėja po Vokietiją, koncertuodamas lietuviams kariams. Vėliau jį matome Augsburgėje, lietuvių teatro iniciatorių tarpe: vaidinant ir režisuojant.

Atvykęs į New Yorką, jis tampa reikšmingu taidininku J. Ginkaus ir J. Stuko radijo valandėms: stato radijo vaidinimus, montažus, dalyvauja Vyt. Valiuko dramos veikalu pastatymuose, iš kurių ypatingai būtų pažymėtinas V. Krėvės ištraukų vakaras. Jo metu Kazys Vasiliasukas pakartotinai tampa žiūrovų numylėtiniu.

Šioje rašinio vietoje tektų pakalbėti apie Kazio Vasiliasuko aktoriškus bruožus.

Vaidybinė kaukė nuo seno turi du veidus ir aktorius dėvi ją pakaitomis, nuo tragedijos persokdamas į komediją, "maitydamas kailius" neatpažįstamai. Daug dalykų scenos mene galima išmokti, įgytant patirties ir technikos.

SOCIALINĖS APDRAUDOS PENSIJOS AMERIKOJE

(3)

VII. POMIRTINĖ PAŠALPA

Mirus tokiam asmeniui, po kurio mirties palikuonims gali būti mokama pensija, duodama dar ir vienkartinė pomirtinė pašalpa, neatsižvelgiant į tai, yra ar nėra pasilikę galinčių palikuonių pensiją gauti asmenų.

Tokios pašalpos dydis yra tolygus mirusiojo 3 mėnesių pensijai, bet ji negali būti didesnė, kaip 255 dol. Ši pašalpa išmokama našliui ar našlei, jei jis ar ji su mirusiu sutuoktiniu prieš mirtį bendrai gyveno arba apmokėjo jo laidojimo išlaidas, o kai tokio asmens nėra, tai pašalpa gauna tas, kas apmoka laidojimo išlaidas, bet jei tų išlaidų būtų mažiau, negu sudaro pati pašalpa, tai šitokiu atveju sumokama tik tiek, kiek jų buvo.

Šios pašalpos galima prašyti tik iki po mirties sueina 2 metai.

Teisininkų Žinių Redakcijos Pastaba. Papildant kol. S. Baltušio straipsnį apie "Socialinės apdraudos pensijas JAV-ėse" čia pastebima, kad tas straipsnis buvo parašytas šiuo metų pradžioje ir kad jis surinktas spaudai šį pavasarį, o dabar, išleidžiant šį "Teisininkų Žinių" numerį iš spaudos, jau yra įsigaliojęs Kongreso nesenai priimtas bilis (Prezidentas jį pasirašė š.m. liepos 30 d.), kuriuo ligšiolinė soc. apr. pensijų sistemoje dabar jau yra padaryta visa eilė pakeitimų bei papildymų, kaip tai:

1. Nuo šių metų sausio 1 d. vi-

tujų, tų laimingųjų aktorių tarpe. Vargiai jis ir pats galėtų paaiškinti savo žavesio paslaptį. Juoko vaistažolė recepto nėra.

Gal tai didelis žmogiškas patrauklumas ir jauki vidinė šiluma, spinduliuojanti iš visos jo asmenybės. Gal linksni akų žiburėliai, gal lūpų vingis -- dievai žino, dievai žino... Viena aiškiau jis turi tai, "nepaaiškinamąjį".

Režisierius Kazys Vasiliasukas yra tikra lobių skrynja. Teretėlia pažerti ranka ir į visas šalis pabirs įstabiausi žėrciai.

"Aukso žasies" filmas jam liks skolingas už daugelį gražių detalių. Jo kūrybinė akimirka sponzoriška. Kartais atrodo jis žaidžia, tarsi vaikas, atsidūręs užburtoje plyje, kur visi daiktai šneka žmogaus balsu ir siūlo savo draugystę. Karaliaus skeptikas jo vaiduotėje taps ir krocketo lazda, ir kuoka, ir laikrodžio švytuokle. Supykęs senelis Fortunatas užsimos didžiuliu gaubliu, lyg sviediniu, važnyčios ponios Teodoros kasnykais, skvernu pridengs aukso žasį: kad jį nepamatytų Pikio ir Karalaitės bučkie, kad, būdama jauna ir skaisti, nepasipiktintų meilės reginiu...

Muilo burbulas, rodos, būtų menkas objektas. Tačiau, kai nulindęs Fortunatas baksnoja plevėnančius burbulus pirštu ir, kiekvienam ore ištirpus, dar graudžiau pravirksta, -- ir Vasiliasukas, ir muilo burbulai tampa partneriais graudulingos scenos vienybėje. Arba vėl: Fortunatas vėjasi puikų burbulą, bando jį nutūpdyti į astrologišką savo kepurę. Bus pagavęs! Nušvites kiša ranką gilyn į kepurę. Ne! Burbulo nėra... Lyg laimės iliuzija būtų išišūsi pūslom žmogaus rankoje. Pantomima sekundinė ir labai eteriška. Panašūs momentai mus jaudindavo Marcel Marceau koncertuose, kai, sakysime, BiPo plaštakės arabeska, rodos, išsakė visą žmogiškos egzistencijos trapumą.

Gale norėtusi pastebėti, kad tik dabar, kai rugsėjis pasidabro smilkiniais ir brūkštelėjo raukšlėm apie akis, tik dabar ateina tikras žmogiškos tragikomedijos supratimas. Kazio Vasiliasuko tebelaukia puikių vaidmenų eilė: Volpone, Falstafas, Estragonas, Tartufas... Laukia ir Algirdo Landsbergio Bangžuvėnas.

Tačiau, kol visa tai įvyks, pasidžiaukime jo sukurtu Fortunatu "Aukso žasies" filme.

S. BALTUSIS

sos soc. apr. pensijos yra padidinamos 7% su nustatyta minimaline pakėlimo suma, kuri pagrindinei (pirminė) pensijai yra 4 dol mėnesiui.

Taip pat yra pakeliama ir visos šeimos pensijos riba.

2. Pensininkų bei mirusių darbininkų nevedę ar neištekėję vaikai, taip pat nuo šių metų sausio 1 d. yra įgalinami jiems priklausantią pensiją gauti ir po 18 metų, jei jie dar pilną laiką mokosi mokykloje ar kurioje kitokioje mokykloje, bet ne ilgiau, kaip iki 22 metų amžiaus.

Juos globojančiųjų motinų šis pensijos pratęsimas neličia.

3. Našlėms, kurioms teisė į pensiją suteikiama ne dėl globojamų vaikų, bet dėl amžiaus, nuo šių metų rugsėjo 1 d. yra leidžiama priklausanti joms pensiją gauti jau nuo 60 metų vietoje iki tol buvusių nustatytų 62 metų, tik ši pensija joms šiuo atveju yra kiek sumažinama.

Be to, našlė, jei ji jau turi 60 metų ar yra vyresnio amžiaus ir vėl išteka už kito vyro, nuo šių metų rugsėjo 1 d. yra įgalinama gauti žmonos pensiją pagal mirusio vyro uždarbį arba, jei naujas vyras jau pensininkas, pagal šio pastarojo pensiją, atsižvelgiant į tai, kuri jų išsina didesnė.

4. Nuo šių metų rugsėjo 1 d. suteikiama speciali teisė gauti tam tikrą minimalinę pensiją (35 dol. mėnesiui) 72 metų ar vyresnio amžiaus asmenims, kurie pagal ligšiolinius soc. apr. nuostatus nėra kvalifikuoti reguliariai pensijai gauti, bet yra dirbę soc. apr. apimtą darbą, mokėdami nustatytą soc. apr. mokeskį, ir yra išdirbę ne mažiau, kiek reikalinga 3 metinėms darbo ketvirtims užskaityti; taip pat su teikiama teisė pensiją gauti ir šitokių asmenų žmonoms bei likusioms jų našlėms, jei jos nėra jaunesnės, kaip 72 metų amžiaus; tačiau šia išimtimi teise galės pasinaudoti tik tokie 72 metų amžiaus, kurie šito amžiaus bus sulaukę iki 1969 m.

5. 62 metų ar vyresnio amžiaus sulaukusi divorso moteris nuo šių metų rugsėjo 1 d. yra

įgalinama pensiją gauti pagal jos buvusio vyro uždarbį, jei ji santuokoj su juo iki divorso yra išbuvusi bent 20 metų ir po to nėra ištekęs už kito vyro.

6. Nuo šių metų rugsėjo 1 d. pa lengvinamos sąlygos nedarbingumo pensijai gauti.

7. Dirbantiems pensininkams nuo 1966.1.1 d. yra sumažinami atskaitymai iš pensijos, būtent: a) metinė uždarbio suma, už kurią iš pensijos neatskaitoma nieko, iš ligšiolinių 1200 dol. pakeliama iki 1500 dol.; b) taip pat uždarbio suma mėnesiui, už kurį iš pensijos neatskaitoma nieko, ligšiolinių 100 dol. pakeliama iki 125 dol.; c) už tą metinio uždarbio dalį, kuri yra tarp 1500 ir 2700 dol., iš pensijos bus atskaitoma tik po 1 dol. už 2 dol. uždarbį ir d) po 1 dol. iš pensijos už 1 dol. uždarbį bus atskaitoma jau tik už tą metinio uždarbio dalį, kuri viršys 2700 dol.

8. Šiais metais jau yra įjungiami į soc. apr. pensijų sistemą taip pat besiverčią laisva praktika (self-employed) gydytojai, o nuo 1966.1.1 d. -- ir internai; priklausantį už šiuos metus soc. apr. mokeskį šie gydytojai turės sumokėti iki ateinančių metų balandžio 15 d.

9. Uždarbio suma pensijai apskaičiuoti ir soc. apr. mokesčiui mokėti nuo 1966.1.1 d. pakeliama iki 6600 dol. metams.

10. Nuo 1966.1.1 d. tam tikromis sąlygomis leidžiama įskaityti arbatpinigius (tips) į kredituojamą pensiją gauti uždarbį, jei jų sudaro ne mažiau kaip 20 dol. mėnesiui, o taip pat yra kiek pagerinama ir fermerių su mažomis pajamomis apdrauda, leidžiant jiems įskaityti ir kredituojamą pensijai gauti uždarbį kiek didesnę sumą, negu iki šiol yra buvę leista.

Be to, kas jau paminėta, yra dar ir kitokių pakeitimų, bet čia, kaip pastaboj, pasitenkinama atkreipti dėmesį tik į svarbesnius dalykus. Apie tai bus sekančiose "Teisininkų Žiniuose", kurios pagal LTD C. V-bos nutarimą bus leidžiamos.

Iš Teisininkų Žinios
Nr. 27-28, 1965 m.

A. SMETONOS

MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merklio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čekį ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VANDUO KOMUNISTŲ MALŪNUI

Nėra tokio darbo, kuris ne-
susilauktų kritikos, pastabų, pa-
stebėtų trukumų ir klaidų iškėli-
mo. Ir Manifestacija New Yorke
nebuvo tobulo fabriko mašinos
pagamintas gražtas. Tą lietuvių
žygį ruošė jauni vyrai. Kad ir
geriausių norų vedini, tegul, leis-
kim sau, būtų buvę ir asmeni-
sų ambicijų motyvai įveikti, bet žy-
gis įvyko, jo liudininkų ir rėmė-
jų buvo daug. Jeigu ir buvo pada-
ryta vertų pastebėti klaidų, jas
bus pastebėję ir atsakomiesiems
rengėjai, tos klaidos bus prista-
tytos, paaiškintos, nors jau ir
būtų šaukštai po pietų.

Bet gi tiksliai žmonių ten
rinkosi, ryžosi tolimai kelioms
ne tam, kad dėl pasitaikiusių
klaidų ginčytis, bet tam, kad pri-
sidėti prie siekiamojo tikslo. Šian-
dien jau ne skaitlinių tikslumas,
bet tiksliai liudininkų ir šim-
tai nuotraukų liudija, kad tai ne-
buvo toks jaunų vyresnųjų reikalas,
kaip dabar visomis keturiomis
visuomenę bando įtikinti Naujie-
nos. To Chicago lietuvių dien-
raščio nusistatymas Manifesta-
cijos reikalu jau iš anksto buvo
nubrėžtas A. Mažeikos ir A. Bud-
reckio pasikalbėjimo su M. Gude-
liu metu. To pasikalbėjimo rezul-
tatus Naujienų skaitytojai pamatė
paskaičius V. Baktno reportažą
iš New Yorko, kurį paskubėjo pa-
sigardžiuojant atpasakoti čica-
giškė Vilnis (lapkričio 17 d.). Ne-
gana to, lapkričio 17 d. Naujienų
vedamasis dar patiekia savo tuo
reikalu rezumė, pareiškiant, kad
"tai, kas įvyko New Yorke lap-
kričio 13 d., vargu gali kam su-
teikti džiaugsmo. Greičiausiai
tas surengtas Madison Square
Garden patalpose savo rūšies
lietuvių spektaklis (menamai mil-
žiniškas mitingas, kurio paskir-
tis buvo labai rimta) paliks kar-
tumėlio, kuris ilgai bus jaučia-
mas".

Yla iš maišo išlenda, kai ta-
me straipsnyje sakoma: "Kai su-
sidariusi grupė jaunuolių pasi-
nešė parodyti senimui, kad ji ga-
li kalnus nuversti..." Girdi, rei-
kėjo pastarti, apgalvoti ir t.t.
Naujienų redakcijai turėtų būti
žinoma, su kuo tie jaunuoliai ta-
rėsi, kokios mūsų bendrinės or-
ganizacijos jų darbui pritarė. Gal
kai kur su rezervais, kai kur su
abejonėmis, bet tegul Naujienos
tiksliai pasako, su kuo gi tie
jaunuoliai dar turėjo tartis ir kie-
no paklausti. Gal ty, kurie taip
"sklandžiai" ruošė memorandumą
ir "žygį [Baltuosius Namus],

savo laiku nuskambėjusį nekažin
kaip, ir nekažin kaip visuome-
nei rekomendavusį kai kurių se-
nųjų veikėjų sugebėjimus pana-
šioms darbams atlikti? Negi Nau-
jienų būtų tokia trumpa atmin-
tis...

Kaip ten bebūtų, Manifestaci-
jos aprašymai, ankstyvesni jos
vertinimai Naujienose, kelia vi-
suomenėje klausimą, kokiame tiks-
liu visa tai tarnauja. Būdinga dar
ir tai, kad tas laikraštis, atrodo,
ne vien tuo klausimu nebeatinka
ir nebepažįsta, bet susietas su visų
socialdemokratų grupės atsto-
vaujama nuomone. Štai kad ir
Manifestacijos reikalu Bostone
leidžiamas Keleivis rašo, kad
"tas žygis ilgai liks jo dalyvių
atminime, o pasauliui jis dar
kartą pademonstravo lietuvių ir
kity pabaltiečių tvirtą ryžą ne-
nutilti ir neišduoti savo tėvy-
nės pavergtų brolių". Tai skam-
ba kita gaida ir kitu tonu. Argi
tai nuostabu, kad kai kuriose ALT
feinančiose grupėse kyla klau-
simas dėl kai kurių socialdemo-
kratų atstovų ALT mandato ir ty
atstovų interesų veiksnys, ku-
riame vykdomas darbas nebesi-
derina su Naujienose įtakos tu-
rinčiųjų veiksmams ir pareiški-
mais Lietuvos laisvinimui nau-
dingų darbų atžvilgiu. (J.Č.)

GIEDRA, SAULĖTA, DŽIAUGSMINGA...

Lietuviškos veiklos barai di-
deli ir platus. Kai kas juose nu-
mato stagnaciją ir mirtį, o kai
kas juose permato tikrą atgimi-
mą ir pavasarį. Tuo klausimu tu-
rime pesimistų, o taip pat nemažai
optimistų. Tačiau jautresnė lie-
tuviška akis ir ausis vis tankiau
pradeda užregistruoti faktus, ku-
rie nei su stagnacija, nei su mir-
timi nieko bendro neturi! Tai pati
akis ir ausis net su nuostaba
mums praneša apie naujus ir jau-
nus vėjus, kurie pradeda į mūsų
tarpą įsisukti ir mityti mūsų se-
nas ir nudėvėtas skrybėles...
Pradadame dairytis, pradadame
ieškoti.

Ateina persiorientavimo ir at-
sijauninimo valanda. Reikėtų gal
sakyti - jau atėjo! Pradadame pa-
jėgti būti kritiškais. Pradadame

Lapkričio 13 manifestacijos eilėse buvo daugiausiai jaunimo.

G. Peniko nuotrauka

GINKLU ĮGYTA LAISVĖ

Jonas Miškinis

Nepriklausomos Lietuvos lai-
kais, iškilmingai nusiteikę šven-
tėme savo tautos šventes, šven-
tėme atsiminę didžiuosius Tė-
vynės žygius, kad taptume tvir-
tesni.

Šiandien romantiška ir graži
atrodo mūsų ano meto atgimimo
aušra, Lietuvos valstybės ir jos
kariuomenės atkūrimo rytas. Pra-
eitieji kariuomenės vargai, kry-
žiaus keliai daugeliui jau už-
miršti, nublukę, o šių dienų jau-
nais kartai jau ir nebesupranta-
mi, sunkiai įsivaizduojami. Ta-
čiau auštančio Lietuvos valstybės
ir jos kariuomenės ryto daly-
viams visi išgyvenimai yra gyvi.
Sunkūs ir audringi jie buvo, daž-
nai ir abejonėmis apipinti, bet
laimėjus ir savo idėjas įkūny-
jus ir šiandien, gyvenant išei-
vijoje, jie gražūs ir maloni pri-
siminti. Sunkūs žygiai vainika-
vo pirmuosius Lietuvos kariuo-
menės atgimimo darbus.

Lietuvių tauta 1918 metais turė-
jo du labai reikšmingus įvykius.
Tai nepriklausomybės paskelbi-
mas ir savosios kariuomenės at-
kūrimas. 1918 m. lapkričio mėn.
23 dieną Viniuje buvo duotas
pirmas įsakymas besikuriančiai
atgijusiai Lietuvos kariuomenei.
Tam įvykiui šiemet sukanka 47
metai.

Nepriklausomybės kovų ugn-
je atgijusi senosios Lietuvos gink-
luotoji pajėga labai buvo brangi-
nama, gerbiama ir mylima visos
amžios kovojusios ir kovojan-
čios lietuvių tautos.

Susiorientavusi Lietuvos ka-
riuomenė nugalėjo gausius Lie-
tuvos priešus ir iškovoję Lietu-
vai laisvę ir nepriklausomybę.
Taigi, lapkričio mėn. 23 d.,
turime sustoti prie daugelio at-
liktų ano meto veiksmų ir įvykių
taip pat -- drauge prisiminti tą
istorinę 1918 metų lapkričio mėn.
23 dieną. Nuo tos dienos prasidė-
jo mūsų kariuomenės naujas is-
torijos lapas.

Jau vien iš mūsų netolimos
praeities patyrimo ryškiai ma-
tome, kad Lietuvos valstybei at-
statyti nepakako vien žodžio --
Nepriklausomybės Akto, Pirmiau-
siai nepriklausomybė teko iška-
riauti ir reikėjo bendros jėgos
jai išlaikyti.

Lietuvos kariuomenės įsikūri-
mo pradžia uždegė mūsų karius
ne užgesinama didybės ir lietu-
viškojo pasiryžimo ugnimi --
tęsti garbingai atgaivintos seno-
sios ginklo pajėgos didžius žy-
gius, kurti karžygiškumo pavyz-

džius ir gyventi savomis gili-
s Tėvynės meilės, saugumo stipri-
nimo ir visišką pasiaukojimo tra-
dijomis.

Visuomenė nesigailėjo aukų sa-
voms kariuomenės moraliniam ir
materialiniam ginklavimui su-
stiprinti.

Kariuomenės šventės praeida-
vo dideliu džiaugsmu ir pakilia
nuotaika. Jau išvakarėse visa-
me Lietuvos krašte būdavo jau-
čiamas džiaugsmingas nusitei-
kimas besiręgiant tai didžiai die-
nai, Miestuose ir miesteliuose ap-
šviečiami valdiniai pastatai, visi
namai pasipuošdavo tautinėmis
vėliavomis. Bažnyčiose iškilmin-
gos pamaldos, rengiamos pa-
skaitos, iškilmingi aktai, kuriuo-
se visuomenė gausiai dalyvauda-
vo. Daugelyje vietų paskaitas skai-
tė karininkai bei Vyčio Kryžiaus
kavalleriai ir kiti nepriklauso-
mybės kovų dalyviai.

Mūsų kariuomenei atšventus
savo gyvavimo 20 metų sukaku-
ves, Lietuvos dangus ėmė poli-
tiškai naktis. Prasidėjo Ant-
rasis Pas, karas, 1940 metais Lie-
tuvą okupavo sovietiniai bolševi-
kai, Lietuvos kariuomenė buvo
įjungta į Raudonąją armiją. Čia
ir prasidėjo lietuvių karių tra-
giškas likimas. Kas nepakluso
bolševikinei drausmei ir neper-
siėmė komunistinėmis idėjomis,
tam kalėjimas, kartuvės ar toli-
masis Sibiras. Ir vien tik per vie-
nerius bolševikų okupacijos me-
tus lietuvių karių daugiau žuvo
nuo bolševikų teroro, negu ko-
vose už Lietuvos laisvę. Skau-
dus ir tragiškas Lietuvos ka-
riuomenės likimas.

JAUNIMAS KALBA JAUNIMUI

Lietuvių Jaunimo Antikolonia-
linės Lygos prezidiumo ir Žygio
Jungtinės Tautos proga į New
Yorką atvykusių jaunimo veikė-
jų pasitarimas ateities veiklos
klausimais įvyko š.m. lapkričio
14 d. Manhattane, N.Y. Dalyva-
vo dr. A. Avižienis, Amerikos LB Ta-
rybos narys (Los Angeles), dr. T.
Remeikis, Lietuvos redaktorius
(Chicago), A. Zaprackas, Pasau-
lio jaunimo kongreso rengimo
pirmininkas (Detroitas), ir Lygos
prezidiumo nariai: A. Gureckas,
R. Kezys, A. Mažeika, J. Miklo-
vas (pirm.)

Tarpe kitų idėjų apsvaistytai ir
propagandos reikalai. Visų tei-
giama įvertintas Žygio į Jung-

Spaudoje pasidairius

MENKYSTĖS ŽENKLAI

Chicagiškių komunistų laik-
raštyje Vilnis lapkričio 16 d.,
kalbant apie lapkričio 13 d. Ma-
nifestaciją, džiaugiamasi, kad ir
"Naujienų Gudelis buvo teisus,
kai sakė, kad niekas neišeis iš
tos demonstracijos".

Kiek Gudelis teisus, kiek ne,
galėjo įsitikinti tiksliai lietu-
vių, kurie toje demonstracijoje
patys dalyvavo. Kiek Naujienos
"teisios" savo pranešime apie Ma-
nifestaciją (žūr. Naujienų lap-
kričio 16 d. laidoje VI. Baktno
pranešimą), galima matyti jau iš
to, kad skaitlinėse rodoma tokia
ekvilibristika, kuria patikėti gali
tik nežinąs, kad du kartu du yra
keturi.

Štai tos skaitlinės:

"Minėtosios patalpose (Madison
Square Garden) gali sutilpti iki
20,000 žmonių, bet salėje buvo
tikrai geras trečdalis".

Straipsnio antraštėje parašyta:
"buvo susirinkę 7,500 žmonių".
Tai tik pusė to, ką oficialiai skel-
bia ir tvirtina Manifestacijoje da-
lyvavusieji. Žinoma, pasiteira-
vus salės pareigūnų dar anks-
čiau, galima rasti dar mažesnių
skaitlinių. Kiek "teisingų žinių"
prisirinko ir Naujienose skelbia
V. Baktnas, matyti, kad ir iš to,
jog "iš Clevelando atvažiavo vie-
nas busas". Išlydėjusieji ir vyku-
siejį žino, kad iš Clevelando, be
2 autobusų, visa eilė dar vyko
automobilais, traukiniu ir lėk-
tuvais.

Kiek V. Baktnas informuotas
apie Manifestaciją, rodo dar ir
tokie jo patiekti "faktai": "Svar-
biausią kalbą turėjo pasakyti Ohio
senatorius Lausche, bet paskuti-
niu metu jis atsisakė". "Pasibaig-
sus mitingui, būriais žmonės ėjo
į Jungtinės Tautos", "6 studen-
tams pavyko įeiti į vidų"... "Pats
New York Times nei sekmadienio
nei pirmadienio laidosse neuži-
minė apie surengtą mitingą Ma-
dison Square Garden ir "žygį"
(Naujienų kabutės) prie Jungtinių
Tautų. Vienas laikraštis paminė-
jo, kad keli studentai šūkavo prie
Saugumo Tarybos, bet daugiau
nieko neužsiminė".

Iš Los Angeles, be V. Baktno
ir Manifestaciją vyko dar bene 4
asmenys. Jei jau V. Baktnas taip
gerai informuotas apie Manifesta-
cijos nesėkmę, kam gi reikėjo
tokios keliūnės?

tines Tautos pirm. A. Mažeikos
pasirūpimas dėl radijo programų
į Afro-Azijos ir Lotynų Ameri-
kos kraštus Lietuvos bylos rei-
kalu įsteigimo.

A. Zaprackas nurodė būdą
kaip akademiniams jaunims galė-
tų išgauti Laisvosios Europos
radio stotyse transliacijos lie-
tuvių kalba. Uždarus Madrido
transliacijas lietuvių kalboje,
klausimas transliacijų per Laisv.
Europos stotis pasidarė dar ak-
tualesnis. Ypač jaučiamas rei-
kalingumas programų, specifi-
niai nukreiptų į pavergtos Lie-
tuvos naująją kartą. Šia krypti-
mi antri metai Antikolonialinė
Lyga talkina Europos stotims,
paruošdama skriptus "Jaunimas
kalba Jaunimui" į Lietuvą temo-
mis.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti.
juos galite atsivesti paštu, nes
mes apmokam visas pašto
persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividen-
das 4 1/2% išmoka-
mas du kart per
metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Iš lapkričio 13 manifestacijos

G. Peniko nuotrauka

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Kaip "lošėme laiką"...

Europiečių, o pastaraisiais laikais ir amerikiečių literatūroje yra virtęs gana mėgiama savotiškos rūšies "istorinio romano" žanras. Jis nemaišytinas su senaisiais klasikinio tipo romanų laikų istoriniais romanais, kokius rašė, pvz., anglas W. Scottas, prancūzas Victor Hugo, lenkas H. Senkevičius ar mūsų Pietaris, sukūręs pirmąjį lietuvišką "Algimanto" istorinį romaną. Anų romanų tik fonas, kai kurios aplinkybės ir kai kurie veikėjai buvo istoriniai, bet visa kita - veikalo mėsa ir kraujas - buvo pripildyti kūrėjo fantazijos, "fikcijų", kūrybinio prasimanymo.

Gi daugelis vėlesniųjų, dabar mėgiamų romanų iš tikrųjų greičiau teltų vadinti suliteratūrintomis ar "sufikcintomis" vieno herojaus ar grupės biografijomis, kur rašytojas, pridėdamas daug savo vaizduotės, kartu stengiasi kiek įmanoma laikytis ir tikrų istorinių duomenų. Tokių romanų ne vienas dabar išeina Amerikoje, ir jų geresnieji greit patenka į bestsellerių sąrašą. Europoje gi jie - senai nebe naujiena. Sakysime, daug malonumo ir informacinės naudos man yra teikęs vengro Harsanyj pulkus prieškarinis romanas apie kompozitorius ir pianistą Franz Liszt bei apie visą to laikotarpio europinės muzikos raidą.

Kokia tų romanų meninė vertė? Dažniausia ne perdidelė, bet visa priklauso nuo rašytojų kūrybinio talento. Jų vertė ir patstokių romanų parašymas tampa tuo keblesnis, juo vėlesni laikai ir asmenys juose liečiami, ir ypač tada, kai rašytojas panori vaizduoti dar visai nesenius istorinius įvykius bei asmenis, net dar tebe gyvenančius mūsų tarpe. Nedaug rašytojų drįsta imtis tokios rizikos, dar rečiau kam pavyksta čia sukurti meniškai patvaresnį veiklą. Daugelio atmintyje dar tebegaruojančieji įvykiai su neseniai mirusiais ar ir tebegyvais

žmonėmis, jų tikraisiais dalykais, paprastai yra žurnalistų, memuaristų ir vėlybosios istorijos popularizatorių duona.

Tačiau neblogų romanų, įdomių pasiskaityti laisvalaikio valandomis, parašoma ir apie tai. Šiame žanre vis tebėra gauti mano minėti vengrai, vienas kitas vokiečiai, prancūzas, italas ar rusas emigrantas, Europos sudarkymas po antrojo pasaulinio karo, geležinė uždanga, rezistencijos pogrindžiai, konclageriai, špionažas, žydų naikinimo tragedijos, praėjusio karo užkulisiai, hirošimos ir panašios temos yra labiausiai rašytojų ir skaitytojų tebe mėgiamos.

Lietuviai laisvajame pasaulyje ligšiol nebuvo turtingi nei šios rūšies romanais, nei kiek gyvenimais, "meniškais" reportažais. Tiesa, daugelis Lietuvos tragiškojo likimo aspektų buvo liesta grožinėje literatūroje, bet iš "grynai meniškosios pusės", plačiau to neatremiant konkrečiais tikrovės faktais ir joje veikusiais gyvais asmenimis.

J. Gliauda kol kas buvo pirmasis, užsimojęs tokiam mėginimui. Dirva neprašyta, pavyzdžiui nėra, ledus tenka pralaužti pirmą kartą. Tada autorius labai ir labai pagirtinas už naują iniciatyvą ir drąsą, ir kaip pionieriui jam bus daugiausia atleidžiama už nepasisekimus.

"Agonija" prasideda paraidžiui pateikiant Sovietų Rusijos 1940 m. gegužės 25 d. protesto notą Lietuvos vyriausybei ir vėlesnius pareiškimus dėl "provokacijų" prieš sovietines įgulas Lietuvoje ir mūsų vyriausybės atsakymą, pasižadant kaltinimus iširti. O toliau eina patsai "romanas": Lietuvos ministro pirmininko Antano Merkio atvykimas į Maskvą aiškintis su Molotovu dėl kaltinimų Molotovo neprastaburniški kolonijai ir reikalavimai "susitvarkyti"; užsienių reikalų ministro J. Urbšio atvykimas Maskvon tęsti "derybas"; Merkio grįžimas Kaunui; nerimo ir tuščią iliuzijų nuotalkos lietuvių visuomenėje, vyriausybės ir politinėse partijose; antaninių šventė; sovietų ultimatumo išvakarės; paskutiniai vyriausybės posėdžiai prezidentūroje; sovietų ultimatumo atėjimas; svarstymas priešintis ar pasiduoti; pasidavimas; gen. Raštikio vyriausybės formavimas ir jos atmetimas; raudonosios kariuomenės užplūdimas; prezidento Smetonos ir palydovų bėgimas į Kybartus ir sienos perėjimo vargai; bandymai prezidentą grąžinti į Kauną; Merkio pasitraukimas ir J. Paleckio įstatymas Dekanovų okupacinę vyriausybę; Chicago lietuvių reagavimas į Lietuvos okupaciją...

Tai pagrindinės "Agonijos" temos. Gliauda pateikia žymiai daugiau faktų, vaizdų ir nuotaikų, visus surišdamas į gana išsamią ir tikslią Lietuvos okupacijos įvykio eiga, ją vaizduodamas "apsakiškai", su dialogais, buitinių aprašymais, istorinėmis perspektyvomis, šen ten saikindai įmaišydamas savo komentarus bei psichologinių charakteristikų. Knygos gale pridėda ir panaudotus šaltinius: beveik viską, kas išsamiesnio ligšiol buvo parašyta apie šį laikotarpį lietuvių autorių, keliolika kitataučių veikalų apie II Pasaulinio karo eiga, o taipgi "privačių asmenų nespauštus atsiminimus ir laiškų".

Tiems, kurie tą patį skaitė, sekė ano meto ir vėlesnės mūsų spaudą bei asmeniškai iš arčiau anuos įvykius pergyveno, "Agonijoje" nebus daug naujų ar sensacingesnių atskleidimų, tačiau bus gana gyvas, vaizdus, vietomis intymesnis ir šviežesnis atkartojimas. Bet kiek ryškiau Gliauda nušviečia porą atvejų apie mūsų karininkus, knygų pradžioje išskeldamas, kaip Merkiui būvojan Maskvoje kelti ten pat buvę mūsų aukštieji ka-

rininkai įteikė jam žodinį "ultimatumą" pasitraukti iš pareigų, o Kybartų sąmyšio scenų aprašyme teigiamai liudijamas apie krašto apsaugos ministrą gen. K. Musteikį, kuris, katastrofai tapus jau nebesulaukiamai, nors vieną kartą dar energingai bandė prezidento ir savo vardu sukelti du lietuvių kariuomenės pulkus pasipriešinimui.

Vertingiausia ir tauriausia Gliaudos veikalo savybė - objektyvumas, bešališkumas, dabar toks dar retas mūsų politinėje publicistikoje ir atsiminimų literatūroje. Jis tiesiogiai nieko nesmerkia nieko neliaupsina, nieko nekaltina ir nieko neteisina, net nieko neteisina, tenkindamasis akylaus stebėjimo vaidmeniu, faktų ir nuotykių sąžiningu aprašymu, kurie patys už save kalbės mąstančiam skaitytojui. Žinoma, tatau nereiškia, kad knyga taip atrodo visiems skaitytojams. Kai kurie, ypač paliettieji ar jų bendraminčiai, gal suras čia tendencingumo ir įvykių sukreivėjimo. Autorius yra jautrus žmogus ir tos tragedijos bendralaikis, nutildyti sąvyje visas emocijas ir jam gal neįmanoma, tačiau skaitydamas veikalą turėjau įspūdį, kad jis iš visų jėgų stengėsi būti bešališkas ir, kiek pats tuos faktus žinau ir dėl jų vertinimo turėjau sampratą, man rodos, kad jis visa atvaizdavo daugmaž teisingai, bešališkai ir blaiviai. Jo knyga būtų nemaloni min. pirmininkui A. Merkiui ir jo pavaduotojui K. Bižauskiui, nelabai ji bus maloni ir užsienyje dar gyvenantiems gen. S. Raštikiui, buv. žemės ūkio ministrai J. Audėniui, gen. Tallat-Kelpšai ar ypač neseniai pasimirusiam pulk. P. Saladžiui. Bet taip jau buvo, ką dabar bepadarysi...

Vėl viso to ir dėl daugelio kitų dalykų dar ilgai bus ginčų ir nuomonių skirtumų. Bet gerai, kad tos nuomonės renkasi ir rinksis, ir vėliau iš jų mažiau suinteresuotieji lengviau atseiks kviečius ir pelus. Man irgi krito dėmesin keliolika detalių, kur rodos būtų galima kiek kitaip vaizduoti ar aiškinti. Kaip pavyzdžiui, galėčiau suminėti kad ir tokių porą atvejų.

Rašydamas apie gaudus Kaune, paskalas, visuomenės nesusiėgumą ir nesuvokimą grėsinių įvykių sriate, autorius keliuose vietose įterpia pastabas, kad visa tai didino veikianti spaudos cenzūra, kuri neleido pasireikšti teisingai viešajai nuomonei. O kaip turėjo būti? Ar tai reiščia, kad to meto vyriausybė turėjo panaikinti spaudos varžtus ir leisti rašyti kiekvienam ką tik jis nori? Ar taip galėjo būti karo metu? Žinoma, yra pokštas, kad tiek krikščionių demokratų, tiek tautininkų valdymo laikais vis buvo cenzūra ir karo stovis, kada jokio karo aplinkui nebuvo ir tokio "stovio" gal nereikėjo. Bet kai kilo pasaulinis karas, kuriame dalyvavo mūsų artimiausi kaimynai, Lietuva paskelbė neutralumą, kai buvo įsileistos sovietų įgulos ir karo grėsmė atsirado ne tik iš oro, bet ir iš vidaus, - tada tai tikrai reikėjo įvesti ne tik karo, bet apgulos stovį. Atsakingumas už valstybės likimą turėjo viršyti individualinių laisvių malonumus.

Tad jeigu ką būtų reikėjo smerkti, tai ne spaudos cenzūros buvimą, bet spaudos priežiūros organų, kaip paprastai, nekurbišką biurokratiškumą ir nebuvimą vyriausybės informacinio centro, kuris būtų savo nuolatine tikrom žiniom ir protingais komentarais, kaip sakoma, palaikęs "visuomeninę rimtį"...

Netikino manęs ir Gliaudos raudonu stiliu per visą veikalą vedama mintis, esą A. Merkys turėjęs savo originalią politinę koncepciją santykiuose su rusais - išlošti laiką. Ir anuometiniai įvykiai ir ypač vėlesnės jų eiga perspektyvoje per daug aiškiai rodė, kad jis neturėjo jokios koncepcijos, nebent išskyrus naiviausią ir pražtingą "koncepciją" -- nesiruošti prie garbingo Lietuvos pasipriešinimo, pasiduoti visiems sovietų reikalavimams ir okupacijai.

Jei kada anuomet ta "laiko išlošimo" pasaka ir buvo suminėta, tai visa Merkio elgsena per paskutinę tragišką agonijos savaitę rodė, kad jis mokėjo ne laimėti, bet tik pralošti tą brangųjį

Ruošiamasi praplėsti jaunimo centrą Chicagoje

Taikius buvo Dirvoje Vyt. Gedrimo straipsnis apie dr. K. Čeginsko paskaitą "Pilna salė -- tuščia paskaita". Su straipsnio minčiais, tiklu, sutinka ir nemaža dalis Lietuvių Fronto Bičiulių Chicago apygardos narių, rengusių dr. K. Čeginsko paskaitą Chicagoje.

Žvelgiant į faktą, kad į paskaitą priglūžėjo pilna Jaunimo Centro didžioji salė žmonių, išsyrškėja ir naujas, ypač aktualus momentas, kad lietuviškame išėjvyje gyvenime esti polių, kurie sutraukia minias. O tas ir ateiityje gali kartotis. Juk lietuviybė Amerikoje dar nestovi kapinių angose, kartais net parodo tikrai dinamišką jėgą. Jei užpraieitą šesťadienį keli ryžtingi jaunuoliai ėmėsi didžios iniciatyvos ir ją ugningai išvežė iki pat finalo, galėjo New Yorkan sutraukti per 14,000 žmonių į manifestaciją, reikalaujančią Lietuvai laisvės, ir žygi į Jungtines Tautas, tai pilnai tikim, kad ir ateityje tokie momentai kartosis.

Visi pripažįsta, kad Amerikos lietuvių sostinė yra Chicago. Jei reikšmingesni politiniai įvykiai pribirsta ir būna demonstruojami New Yorke, tai kultūrinio gyvenimo atovaistėmis -- bendromis JAV ir Kanados lietuvių šventėmis prašvinta Chicago. Čia buvo abi Dainų šventės (prieš akis ir trečioji), Tautinių Šokių šventės, grandiozinis žuvusiųjų už Lietuvos laisvę paminėjimas (su Verdi "Requiem") ir kiti iš lietuvių išėjvyjos kultūros istorijos lapų neištriniamieji parengimai.

Visam tam reikia milžiniško pasiruošimo. O pasiruošimui ir pastogės. Smagu, kai toji pastogė būna lietuviška. Tokią pastogę Chicago lietuvių turi įėjvity patatytame Jaunimo Centre, kurio direktorius yra kun. dr. K. Kubilius. Jei per metus šie rūmai būna repeticijų, posėdžių ir ldtokio pasiruošimo vieta, tai prieš įvykius, pvz. Dainų ar Tautinių Šokių šventes, jie tampa įvykio centru ar vyriausia būstine. Ar tai imsim McCormick Place, ar Chicago Amfiteatrą, ar net kazimieriečių Marijos aukšt. mokyklą, ten už brangiai apmokamą nuomą gali prisiglausti tik vienai repeticijai ir atlikti spek-

laiką. Kai raudonosios divizijos iš Baltgudijos jau pajudėjo Lietuvos linkui, jis dar dvi dienas be jokio reikalo gaisro Maskvoje, plaukydamas Maskvos kanalų et., vietoje per pirmąjį pasimartinymą su Molotovu trumpai ir kietai jam atsakęs į neprastaburniškus gestus ir prasimanymus, ir tuojau pat išvykęs iš Maskvos, diplomatinio keliu duodamas Kremlui suprasti, kad Lietuva dar tebėra suvereni valstybė ir kad su jos ministru pirmininku taip nesielgiama per "derybas". Ir jei jis iš tikrųjų norėjo išlošti kiek laiko, tai mūsų naudai turėjo tą laiką lošti, ko skubiausiai sukeldamas kariuomenę ir visuomenę pasipriešinimui, padėdamas prezidentui atlikti eilę labai reikalingų teisinių, diplomatinų bei ekonominio pobūdžio aktų, aiškiai įspėdamas tautą apie gresiantį pavojų, per savo kabineto ministrus ir kitus pareigūnus reikalaujamas atlikti žintus kitų pasirengimų atvejui, jei ir kai Lietuva taps sovietų okupuota.

Viso to Merkys nedarė ir nepadare, ligi pabaigos tam prieštara, nes jis kaip ir keli kiti kabineto ministrai, deja, neturėjo ne tik tos naivios "laiko išlošimo" koncepcijos, bet ir jokios koncepcijos bent Lietuvos nepriklausomybės švariai ir ryškiai idėjai išgelbėti. Jo kolegos ir bendradarbio vidaus reikalų ministro gen. Skučio išdavimas ir žuvinimas visada kris jam juoda dėme. Ir kaip žinoma, ne tik to vie-

taiklį. O visam milžiniškam pasiruošimui, neribotam skaičiui repeticijų, posėdžių, susirinkimų reikia ieškotis pastogės kitur. Ir nežinia, kur Chicagoje beprisiglaustumėm, jei neturėtumėm Jaunimo Centro.

Sekmadieniais, kai užsukd į Jaunimo Centrą po 10 val. mišų, ten nebegali ir vietos rasti. Tuomet į sueigas susirenka apie 300 Chicagoos skautų, kai kuriais sekmadieniais prisideda šimtas-kittas ateitininkų, ir taip, kad Jaunimo Centras tampa sklidinai užpildytas vien jaunimo, kurių lietuviškai ateičiai ir tarnauja tie rūmai. Šviesos-Santaros rengiamos paskaitos ir meno parodos, neolituany vakarai ir begalės kitų gyvosios lietuviybės apraiškų dažnu atveju neapsėina be Jaunimo Centro pastogės. Ir tokdu būdu, neatsižvelgiant į politines spalvas ar ideologijas, Jaunimo Centras pasilieka visų lietuvių centru, o jei eilinės paskaitos metu klausytojų pripildoma didžioji salė, tai jau akivaizdi žinia, kad Chicagoos lietuvių Jaunimo Centre darosi ankšta. Tegu ir kaip kaip joja Lietuvos okupantas, kad lietuviybė Amerikoje miršta ir nyksta, bet įspūdiškai iš Chicagoos Jaunimo Centro visai ką kitą skelbia.

Jaunimo Centro pogrindis, nors mažai kas tai žino, taip pat tarnauja lietuviškiems reikalams. Visi rūsyje ar po scena esantieji sandėliai ar aktorių persirengimo kambariai yra perpildyti archyvine medžiaga ir kitu lituanistiniu turtu. Jaunimo Centro ir Jėzuitų vienuolyno rūsiuose yra prisiglaudę Pasaulio Lietuvių Archyvas, vad. istoriko V. Liulevičiaus, Muzikologijos archyvas, jame besidarbaujant prof. J. Žilėvičiui, LB Kultūros Fondo, Pedagoginio Lituanistikos Instituto, Chicagoos Aukšt. Lituanistikos mokyklos knygų sandėliai. Taip kad šiuo metu Jaunimo Centras yra pergrūstas nuo pat viršutinio aukšto iki paskutinio rūsių kampo.

O jaunimo įvykiai New Yorke ir kiti lietuviškos veiklos aspektai teikia vilties, kad lietuviškosios gretos neskyrstės, kad jos ateityje dar tvirtės. Tad tėvai įėjvitytai Chicagoje ir turi problemą ką daryti? Jaunimo Centras pasidarė per ankštas, tuo tarpu nei Lietuvių Bendruomenė nei kitos institucijos dar nežada naujo lietuviško centro, naujų lietuvių namų statybos Chicagoje.

Sekmadienį, lapkričio 28 d. įėjvitytai rengia metinę Jaunimo Centro vakarienę. Kviečia rinktis skaitlingai visus į tuos rūmus, kur lietuvių jau nebetelpa. Ir ta proga, kaip kad užkulisuose jau kalbama, jie žada paskelbti naują užmojų -- didelį, reikalingą mūsų lietuviškajai ateičiai.

Tikėkimės, kad Kazanauskų, Stankų, Karvelių, Gradinskių, Kriaučeliūnų, Aglinskių ir visos eilės kitų didžiųjų Jaunimo Centro rėmėjų pėdomis paseks eilę kitų lietuvių ir kad to naujo užmojo šviesoje po metų kitų smarkiai padidės Jaunimo Centro dabartiniai rūmai su didžiule koncertine sale, sporto salėmis ir moderniomis patalpomis lituanistiniams archyvams.

Šios metinės vakariinės proga menišką draminę programą išpildys aktorai Nijolė Martinaitytė ir Jonas Kelečius, scenon atveddami brolių Qinterų spalvingą vienveiksmį "Saulėtą rytą".

Lapkričio 28 d. turime masiniai užplildyti Jaunimo Centrą ir tėvams įėjvitytams parodyti, koki didelį užnugarį įėjvityti lietuviybės dirvonuose.

VI. Rmjs

Nepamirškite
pratęsti Dirvos
prenumeratą

ATIDARYK BONKĄ UGNYJE DARYTO SKONIO SAVO BIČIULIUI

Pavaišink jį stiprių, atmintinų Stroh's skoniu... vieninteliu amerikietišku alumi, darytu tiesiogine ugnimi. Tuo būdu jis daromas, kad jūs ir visi jūsų bičiuliai galėtumėte gaudyti išimtinu ugnyje darytu skoniu. Populiarusis Stroh's... turi skonį, kurį kiti norėtų turėti.

Stroh's

ŽIEMINIAI LANGAI IR DURYS

IVAIRIAUSIUS IŠDIRBINIŲ TVOROS STOGELIAI IR KITI MODERNŲS NAMŲ PAGERINIMAI

KOSTAS BUTKUS

Chicagoje

Telef. PR 8-2781 rytais ir vakarais: LU 5-6291 bet kuriuo laiku

LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

ra, o tik aukščiausio laipsnio tironija, anot kalbėjusio senatoriaus Karl E. Mundt, Prisiminta tylos minute visi žuvusieji kovoje su šia tironija, visi iššūdytieji ir įvairiais būdais nukentėję.

Manifestacijos rengimo komiteto pirm. Antanas Mažeika, čia gimęs ir mokslus baigęs 25 metų lietuvis, jautriu ir drąsiu žodžiu pareiškė šios manifestacijos tikslą -- Mes reikalaujame laisvės Pabaltijo tautoms, -- sakė jis. Laisvės, laisvės, laisvės! Jo žodžius lydėjo audringi plojimai. Aplodismentai pertraukdavo ir amerikiečių kalbėtojų ryškesnius momentus.

Kalbų protarpuose puikiai pasirodė virš šimto mūsų tautinių šokių šokėjų savo spalvingais drabužiais ir nuoširdžiai atliekamais judesniais. Be to, puikiai pasirodė solistė I. Stankūnaitė ir akordeonistas Ch. Daubaras.

Sveikinius su pritartimu mūsų siekiams atsiuntė JAV prezidentas Johnsonas, Eisenhoweris, Nixonas ir visa eilė kongresmanų ir senatorių, o New York miesto burmistras R. Wagneris tą dieną paskelbė Pabaltijo valstybių dieną.

Po poros valandų trukusios programos labai tvarkingai prasidėjo eiseną prie Jungtinių Tautų. Kada eisenos pradžia pasiekė nustatytą vietą, paskutinės gretos pasirodė tik už valandos. Žygiavo apie keturiolika tūkstančių žmonių, kaip pranešė JAV spauda. Kai tautiniais rūbais pasipuošusių lietuvių praėiviai klausė, kuriam tikslui čia demonstruojama, išgirdė, kad prieš komunizmą, kad už Baltijos ir apamai tautų laisvą apsisprendimą, daugelis prisijungdavo.

Netoli UN būstinės buvo tartas trumpas žodis ir to komiteto garbės pirmininkas prel. J. Baltūnas iškilmes užbaigė malda už laisvę.

Kaip žinome, didžiausiam New Yorko dienraštyje New York Times prieš savaitę buvo per visą puslapį apmokėtas skelbimas

Antanas Mažeika kalba prie Jungtinių Tautų aikštėje.

R. Kisieliaus nuotrauka

apie šią manifestaciją. Pora dienų prieš įvykį vedamuose pamėnė bevelk visi New Yorko ir apylinkių JAV laikraščiai. Manifestacijos dieną pakartotinai pranešinėjo radijo ir televizijos stotys. Viena iš jų perdavė pasikalbėjimą su eisenos prieštaky žygiuojančiu k-to pirm. A. Mažeika ir A. Budreckiu.

Demonstracijos dieną Journal American, vedamajame aprašydamas šį įvykį baigia tokiais žodžiais: "We hope Moscow will hear their voices loud and clear". O atskiru straipsniu supažindino savo skaitytojus, kodėl pabaltiečiai šią manifestaciją ruošia, pažymėdami, kad šiemet suėjo 25 metai kaip Maskvos komunizmas prievarta atėmė šioms trims tautoms laisvę.

Sekandį dieną lapkričio 14-ją vėl visi laikraščiai daugiau ar mažiau aprašė, kiti nuotraukas įsidėjo. Šis įvykis plačiai nuskambėjo amerikiečių spaudoje.

Atsinaujinom dvasioje, pakilom iš kasdieninių organizacinių rietenų, iš įprasto mumyse įsisenėjusio nepasitikėjimo kitų atliekamais darbais. Iš visų JAV ir Kanados kampų suvažiavę parodėme pasauliui, kad visi vieningai reikalaujame Lietuvai laisvės, kad Maskvos komunistinio okupanto padarytos skriaudos per 25 metus nepamiršom, kad laikas žaizdų neužgydė. Parodėm svetimams ir sau, kad mokame būti vieningi, mokame viens kitu pasitikėti.

Šis žygis pateisino išlaidas, žmonių vargą iš tolimiausių vietų vykstant autobusais per naktį be miego, pateisino visų vienu ar kitu būdu prisidėjusių prie šio užsimojimo įgyvendinimo pastangas. Apie tai dar teks rašyti, bet šiuose įspūdžiuose negalima pa-

Pabaltijo valstybių vėliavos pasirošusios pasibelsti į JT duris...

R. Kisieliaus nuotrauka

miršti, kad prie to pasisekimo daugiausia prisidėjo mūsų lietuviška spauda, nepaprastu nuoširdumu garsinusi, o taip gi radijo valandėlės. Tai rodo, kaip brangi yra ir mūsų išeivijos spauda.

Vakare įvyko susipažinimo vakaras, į kurį atsilankė iš įvairių vietų apie 2000 jaunimo, kuris pra-

ėjo ne pigaus pasilinksminimo ženkli, bet jų veidai švytėjo tos dienos žygio pasisekimu, Lietuvos vardo išpopuliarinimu, bent mažos dalies jų siekių įgyvendinimu. Jie linksminosi ir kartu diskutavo tolimesnius planus Lietuvos laisvės siekimui iki galutinio laimėjimo.

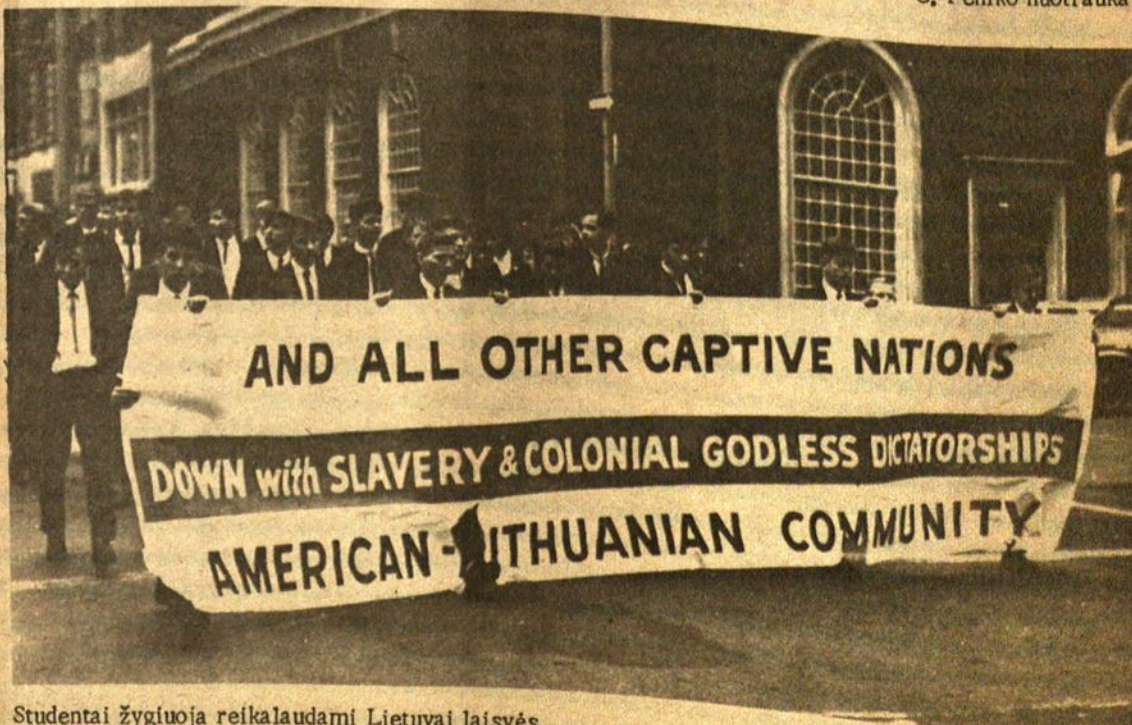

Manifestacijoje visur matėsi tik jaunimas... G. Peniko nuotrauka

Tautinių šokių grupių bendras pasirodymas.

G. Peniko nuotrauka

Studentai žygiuoja reikalaudami Lietuvai laisvės

G. Peniko nuotrauka

Prie Jungtinių Tautų aikštės buvo užtvindyta minios su plakatais reikalaujančiais Pabaltijo valstybėms laisvės. G. Peniko nuotrauka

A. Budreckis, A. Sniečkus ir A. Mažeika, žygio koordinatoriai, apklausinėjami NBC televizijos komentatoriaus prie Jungtinių Tautų.

R. Kisieliaus nuotrauka

Senatoriui Mundt ir programai vadovavusiam Leo Cherne atsiminimui buvo įteikti lietuviški kryžstulpiai. R. Kisieliaus nuotrauka

Jauna manifestantė su plakatu...

G. Peniko nuotrauka

Jaunimo organizacijų vėliavos įžengia į Madison Square Garden.

G. Peniko nuotrauka

CHICAGIŠKĖS NUOTRUPOS

Pamokslininkas kalbėjo apie atlaidumą. Kai kuriems jo klausytojams atrodė, kad jis specialiai kreipėsi tik į vieną savo klausytoją -- ponį, kurį išskėlė bylą kitai ponai, reikalaujama 50,000 dolerių atlyginimo už apšmeižimą. Abi jos priklauso tai pačiai parapijai. Ir byla, gali sakyti, prasidėjo dėl to paties pamokslininko mokytojiškos kvalifikacijos. Štai kodėl pereito sekmadienio pamokslas Chicago Lietuvos centro bažnyčioje sukėlė tiek daug kalbų...

Trumpai tariant istorija tokia. Pamokslininkas dėstė liuanistinius dalykus parapijinėje mokykloje. Kai kuriems tėvams atrodė, kad jis per daug apsikroves darbu. Mokinių apie 300. Šiandien tą vieno žmogaus darbą atlieka net aštuoni mokytojai. Tačiau kol iki to prieita, tarp pirmojo mokytojo ir dabartinės tvarkos šalininkų buvo nemažai ginčų ir šiaip visokių nuomonių pasikeitimų. Per vieną tokį pasikeitimą viena ponia kitą ponį pavadino "komunistu". Jei pritrūkstą argumentų, dažnai taip padaroma. Tačiau šį kartą įželsioji ponia lengvai nenusileido ir, nesulaukusi tinkamo atsakymo, nuėjo pas advokatą, kuris išskėlė bylą, reikalaujama 50,000 dolerių...

Ar toji byla pakels mūsų diskusijų lygį, šiuo tarpu dar sunku pasakyti. Man truputį gaila, kad iš to uždirbs svetimieji. Ar negalėtų tokias bylas spręsti koks lietuviškas teismas? Mūsų teisininkai galėtų šiek tiek atsigauti...

Užsiminus komunistus... Chicagoje plačiai kalbama ir apie kitą atvejį. Šį kartą liečiantį tikrą komunistą, būtent, Vilniaus universiteto rektorių Joną Kubilį. Amerikoje jis atsidūrė JAV - Sovietų Sąjungos kultūrinio mainų rėmuose. Vienas žinomas Cicero "kultūrinis ryšininkas" jam pagerbti buvo suruošęs vaišes, kuriose dalyvavo 11 žinomų asmenų, atstovaujau beveik visas profesijas, pradedant architektūra ir baigiant žurnalizmo mėgėjais. (vm)

DARIAUS-GIRĖNO LITUANISTINĖ MOKYKLA CHICAGOJE

Dariaus-Girėno vardo šeštadieninės liuanistinės pr. mokyklos vedėjui Jonui Kavaliūnui suteiktas turėjau malonią progą lapkričio mėn. 13 d. praleisti porą valandų šioje mokykloje.

Įžengus į Nightingale pr. mokyklos patalpas, prie 53 ir Rockwell gatvių, radau mokyklos vedėją ir tėvų komiteto atstovus -- pirm. V. Jasinevičių ir P. Snarskienę, kurie priiminėjo mokytoją už mokslą. Būdamas vieno vaiko tėvas, pasinaudojau jų patarna-

vimu -- užsimokėjau mokytoją ir su vedėju žengėme į antrą aukštą pamatyti mūsų atžalyno darbo. Apilankėme visas klases ir vaikų darželį -- parengiamąją klasę. Vaizdas visose klasėse pasigėrėtinai gražus. Klasės erdvios, savo paskirčiai pritaikytos. Mokiniai atrodė tvarkingi ir laikose drausmingai. Mokytojai savo dėstomais dalykais mokinius turi pilnoje kontrolėje. Jie vedė juos pasirinkta kryptimi. Pamokų atsakymėse ar aiškinime vaikai ak-

tyvūs. Mokytojai naudoja daug vaizdingumo priemonių ir atskirai parengtus konspektus, kuriais patį dalyką įsisąmoninti daug lengvina. Mokyklos vadovėliai naudojami tik kaip pagalbinė mokslo priemonė. Vedėjo aiškinimu, stengiamasi kiek galima pritaikinti amerikiečių mokyklos naująjį darbą metodą ir mūsų mokykloje. Šis metodas duoda geresnių rezultatų ir mokiniams iš kasdieninės mokyklos atėję į šeštadieninę neįjunta didesnių skirtumų mokykloje. Tuo pačiu patį mokykla jiems darosi artimesnė ir suprantamesnė. Antrame skyriuje, pas mokytoją, Česienę pastebėjau būrelį vaikų, kurie nemoka lietuviškai. Ir štai, mokytoja vaizdingumo priemonių, specialiai parengtų konspektų ir į juostelę rašytų pasikalbėjimų pagalba prakalbina juos lietuviškai. Džiugu, lietuviškai kalbančių skaičius didėja.

Tas visas darbo metodo ypatybės norima parodyti lietuviškai visuomenei ir atkreipti dėmesį, kurie savo vaikų neleidžia į liuanistines mokyklas. Vaikas ne perkrautas darbu ir prieinama forma įgys visa tai, ką esame gavę Lietuvos mokyklose.

Mokykla atranda laiko ir "Margučio" radijo bangomis pabendravusi su visuomene: Vasario 16 proga davė montažą -- Tau, Jaunoji Lietuva, o spalio mėn. pradžioje Bendruomenės valandėlės metu montažą apie Dariusį ir Girėną. Šios mokyklos vardas ir jos dvasia sutampa. Jie vykdo mūsų Didvyrių lakūnų Dariaus ir Girėno testamentą -- Tau, Jaunoji Lietuva.

Žiupsnelis iš Dariaus-Girėno pradžios mokyklos istorijos palyginimais. 1962 m. spalio mėn. 7 d. steigiamajame susirinkime užregistruota 34 mokiniai. Šiandieną jų lanko 115 mokinių. Pradėjo dirbti tik 2 mokytojai, dabar mokytojų personalą sudaro: D. Kučienė, M. Šulaitienė, G. Česienė, J. Muzevičiūtė, E. Narutienė, M. Peteraitienė, J. Plačias, kun. J. Borevičius, S.J., F. Strolia, K. Ulevičius, J. Kavaliūnas ir reikale talkina: J. Bertulis ir V. Babronienė. Pirmoji klasė Gage parko Fieldhouse rūsy; dabar, kaip anksčiau minėta, dirba Nightingale pr. m-os erdviuose rūmuose, 8-se klasėse.

Mokykla išaugo, bet lygiagrečiai jos išlaikymas ir pabrango. Šiais mokslo metais, be Tėvų Komiteto, išlaikymu rūpinasi ir moraliai remia: L.B. Chicago Apygardos Valdyba ir trys Apylinkių Valdybos -- Marquette Parko, Gage Parko ir Brighton Parko. Mokykla turi ir mecenatą -- ponus Leparuskus, Dr. B. Leparuskas skyrė 1000 dolerių auką su šiais linkėjimais: -- Negalįs pats mokyti, bet duodu, kad jie kiti būtų mokomi.

Mokyklos vedėjas smulkmeniškai supažindino su mokykloje ir tvarkos palaikymo planais bei taisyklėmis. Viskas išdėstyta iki smulkių detalių. Numatytos skyriaus mokytojų su savo klases vaikų tėvams konferencijos. Tuo norima rasti glaudų kontaktą bendrame vaiko mokyme. Jonas Kavaliūnas mokytojų personalu patenkintas ir didžiujasi, kad visi dirba iš širdies.

Baigus vizitą, padėkojau vedėjui ir per jį visiems mokytojams už suteiktą progą darbo metu juos aplankyti. Linkiu lietuviškam kultūros žindinui šviesios ateities.

V. Binkis

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

ŠIRDIES PRIEPUOLIAI

Iš to paties vardo Dr. Menard M. Gertler knygos, kurią lietuvių kalboje išleido Bronius Gražulis.

Šis reikšmingas medicinos veiklas, pagrįstas neseniai patvirtintais moksliniais tyrimais, gali suteikti pagūdą ir laimę daugeliui pavojaus nenujaudusių milijonų žmonių. Juo kreipiamasi:

1. visus jaunesnio amžiaus Amerikos vyrus, kurių daugelis, visai net nežinodami, gal jau pamažu vysto širdies ligą, kuri pagaliau gali baigtis aštriu širdies priepuoliu bet kuriuo metu;

2. visus vyrus tarp keturiasdešimt penkerių ir šešiasdešimties metų amžiaus, iš kurių kas penktasis -- jeigu preventyvinės priemonės nebus panaudotos tuo jau pat -- gaus stiprų širdies priepuolį ateinančių penkerių metų bėgyje;

3. visas žmonas, kurios nori padėti savo vyrams ir paskatinti juos pagalvoti apie širdies ligos galimybes, praveisti lengvą, nekomplikuotą patikrinimą ir, jei reikėtų, imtis apsaugojimo priemonių.

Metodas, kuris pirmą kartą viešai aprašytas šioje knygoje, padės nustatyti bet kurio amžiaus suaugusius, kandidatuojančius į koronarinį širdies priepuolį. Tikrai, mes jau galime labai tiksliai išnagrinėti, kada priepuolis išties asmenį, jeigu nieko nebus daroma jam išvengti.

Viena išvada yra neišvengiama: juo greičiau jūs nustatysite savo polinkį, jeigu toks būtų, juo didesnė yra galimybė sėkmingai apsaugoti nuo širdies smūgio.

KAIP ŠIA KNYGA NAUDOTIS

Knygos turinys yra taip suplanuotas, kad tu pagal pageldivimą gali jos turiniu pasinaudoti kiek galima greičiau. Tai reiškia, kad tu, savo gydytojui pagelbstint, gali pradėti sustatyti savo "koronarinį profilį" (žiūr. antrąją dalį), vos tik būsi baigęs skaityti svarbią žanginę informaciją šiametmenų skyriuje. Po to nesukibdamas gali pagilinti savo supratimą, perskaitydamas trečiąją knygos dalį, kuri skirta smulkesniems paaiškinimams ty faktorių, kurie vaidina rolę širdies ligose ir "koronariniam profilį". Pagaliau, ketvirtose dalyse, yra plačiau aprašyti bendrieji principai, kuriais vadovaujasi gydytojai, gydant asmenis, linkusius į koronarinę širdies ligą.

KAI KURIE ŽINOMI FAKTAI APIE KORONARINĘ ŠIRDIES LIGĄ

1. Mes žinome, kad tymai turi apie trijų savaitių inkubacinį periodą. Ligos procesas, vedantis į širdies priepuolį, taip pat turi "inkubacinį periodą", bet žymiai ilgesnį, gal būt trunkantį net daugelį metų. Taigi, nors ši liga smogia staiga -- dažnai be jokio įspėjimo ir tuo metu, kai auka jaučiasi geriausios sveikatos, -- ji iš tikrųjų žmoguje rusena ilgą laiką.

2. Kliniškai nėra jokio skirtumo tarp širdies priepuolio, kuris ištinka trisdešimties metų žmogų ir kuris ištinka seną žmogų. Ligos procesas, vedantis į priepuolį abiejose asmenyse vystėsi eile metų. Tačiau priepuolis yra sunkesnis jaunesniame amžiuje, kadangi jaunesnio amžiaus žmoguje, per trumpesnį gyvenimo laiką, nespėjo pakankamai išsivystyti kolateralinė (kompensuojanti) koronarinė širdies indų sistema. Statistiniai duomenys yra mažiau

palankūs jaunesniems vyrams, kuriuos ištiko širdies priepuolis, nei tiems, kurie įgavo vyresniame amžiuje. Taigi yra privalu pradėti naudoti preventyvinės priemonės tuo pat, vos tik radus polinkį, kad širdies priepuolį galimai ilgiau nудelsius ar net jo visai išvengus.

3. Širdies priepuoliai prasideda ne širdies muskulė, bet koronarinėje, arba vainikinėje, arterijoje, kurios aprūpina širdį krauju. Tikroji priepuolio priežastis 95 nuošimčiuose visų atvejų yra būklė, vadinama arterioskleroze -- tai bendrinis terminas, reiškias "arterijų suktetėjimą ir susiaurėjimą". Kai koronarinės arterijos, tiekiančios kraują širdies audiniams, būna visai ar iš dalies užblokuojamos, tai tų širdies muskulo dalis, kuriai pristigę maisto, miršta ir yra pakeičiama kietu, surandėjusiu fibrozinu audiniu. Ši nukentėjusi vieta yra vadinama miokardiniu infarktu. Infarkto dydis nulemia priepuolio pavojingumą ir šio svarbiausio kūno organo pajėgumą ateityje.

4. Moterys, nesulaukusios menopauzės, statistiškai gali būti linkomos turinčiomis imunitetą tai ligai. Tačiau vėliau jų opumas tai ligai pradeda didėti ir beveik prilygsta vyrų opumui. Taigi, mes žinome, kad lyties hormonai turi vaidmenį šioje ligoje, ir vienas iš vartojamų gydymo metodų yra pagrįstas atsargiu moteriškų hormonų naudojimu.

5. Mes žinome, kad tam tikras kūno sudėjimo tipas (somatotipas) parodo didžiausią individo polinkį į širdies priepuolius. Dr. Paul Dudley White 1944 metais klausė: "Kodėl stipriausios sudėties ir vyriausios išvaizdos vyrai yra ypač linkę į koronarinę širdies ligą?" 1928 metais daktaras Levine ir Brown aprašė, kad koronarinės trombozės dažniausiai paliečiami vyrai yra žemo ūgio, stambūs ir riebiūs, apvaliais rankų riešais. Šios knygos trečioji dalis duoda pilną įvairių somatotipų aprašymą ir kontūrus piešinius, kas padės jums nustatyti jūsų pačių kūno tipą.

6. Yra tikrai žinoma, kad paveldėjimo faktoriai yra svarbūs raktas polinkui į ligą, nes širdies priepuoliai turi tendencijos reikštis šeimose, iš kartos į kartą. Tačiau daugelis mūsų mano, kad pati liga nėra paveldima; greičiau tikėtina, kad žmogus gimsta su elle polinkiu įvairiems biocheminiams ir fiziologiniams pakitimams, kurie gali priversti prie širdies priepuolio. Jeigu tu turi tokią šeimos istoriją, tai tikras ženklas, kad turi ko greičiau nustatyti savo opumą širdies ligai ir, jei reikėtų, imtis metodų jam išvengti.

7. Biocheminiai tyrimai parodė, kad su koronarine širdies liga kinta metabolizmas -- netikcholesterolio (žiūr. trečiąją dalį), bet ir visų lipidų (riebalų) sudėginimas kūne. Karbohidratų (cukrų ir krakmolo) metabolizmas taip pat gali keistis, lygiai kaip ir proteinų (mėsos) metabolizmas, ką gali parodyti šlapimo rūgšties padidėjimas kraujyje.

8. Mes žinome, kad tam tikri pasikeitimai liaukose, ypač skydinėje (tirodinėje), klaušeliuose ir klaušidėse, gali turėti ryšį su koronarine širdies liga. Mestai pat žinome, kad labiau į širdies ligą yra linkę vyrai, turį podagrą, diabetą ir aukštą kraujo spaudimą.

Taigi, ne vienas, bet daugelis faktorių bei jų kombinacijų randama individuose, kurie yra linkę į koronarinę širdies ligą arba širdies priepuolį. Šiuo metu mes dar tiksliai nežinome, kokią rolę kiekvienas jų vaidina arteriosklerozės išsivystyme, bet jau žinome, kad, kai šie faktoriai ran-

dami asmenyje tam tikromis kombinacijomis, tai asmuo yra linkęs į tą ligą. Šie faktoriai buvo surasti, pravedus mokslininkai pagrįstus tyrimėjimus asmenų, kurie jau buvo turėję širdies priepuolius.

JEIGU ESI JAUNESNIO AMŽIAUS VYRAS

Jeigu dar neturi trisdešimt metų ar jau keleriais metais vyresnis, greičiausiai esi geros sveikatos, rūpiniesi išauginyti šeimą ir pakilti savo karjeroje ar profesijoje. Vieną iš menkiausių rūpesčių tau dabar sudaro tavo sveikata.

Aš nenoriu tavęs gąsdinti arba kaip nors įtaigoti, kad tu, gal būt, artimoje ateityje stipriai susirgsi. Vis dėlto aš tikiuosi, kad stabtelsi ir rimtai pasvarstysi, ką čia perskaitysi.

Jeigu tavo tėvas, brolis, senelis ar dėdė mirė staiga, arba yra žinoma, kad juos ištiko koronariniai širdies priepuoliai, tu turi rimtai apsvarstyti galimybę, kad esi paveldėjęs polinkį tai ligai. Be to, jeigu esi tokio kūno sudėjimo tipo, kuris skaitomas linkęs į tą ligą, tai jau turi du faktorius, kurie įtaigoja tavo opumą ligai. Aš siūlyčiau nedelsiant panaudoti "punktinį metodą" antroje knygos dalyje ir nustatyti savo "koronarinį profilį". Tai gali būti vienas iš svarbiausių tavo gyvenimo sprendimų. Jei tuesi linkęs ligai -- ką parodyti profilis -- tu tebesi tokio amžiaus, kada gydymas veik užtikrintai pasiseks. Gydymas jokiū būdu nepa-darys tavęs invalidu ir nesuvaržys tavo fizinio aktyvumo. Greičiausia jis tik lies tavo mitybos ir svorio kontrolę. Priedo, gal būt, tau bus patarta atlikinėti tinkamą mankštą ir išvystyti atitinkamą laikyseną tavo paveldėto polinkio atžvilgiu. Tau teks periodiškai lankytis pas savo gydytoją patikrinti, ir tu būsi nura-minatas, kad sužinosi, kad gydymas sėkmingai kontroliuoja tavo sveikatos būklę, kuri, neatkreipus laiku dėmesį, būtų kasmet blogėjusi ir artėjusi į katastrofą.

JEIGU ESI PERŽENGĘS 40 METŲ

Jeigu tavo šeimoje yra buvę širdies priepuolių, ir tavo kūno sudėjimas atitinka tipą, manoma linkusį į koronarinę širdies ligą, tai gal jau esi pačiame kritiškame gyvenimo periode. Turi būtinai nedelsdamas ištirti, ar tikrai esi linkęs į širdies priepuolį.

Jeigu ir taip, tai tavo amžius dar jokiū būdu nesumažina sėkmingo gydymo vilčių. Tai tik reiškia, kad gydytojas gali tau nustatyti griežtesnį gydymo planą. Jeigu tiksliai vykdysi jo nurodymus, reguliariai tikriniesi, tai greit nustos be reikalo rūpintis ir bijoti.

Svarbiausia, net jeigu esi ir tolokai peržengęs vidutinį amžių, yra pradėti gydymą prieš įvyksant priepuoliui -- anksčiau, nei širdies muskulas bus nepataisomai sužalotas. Nėra labiau tikslinančio argumento, kaip šis: net jeigu liga ir taip toli pažengusi, kad nebeįmanoma nuo jos apsiginti, bet gydymą pradėjai keliais mėnesiais anksčiau, nei širdies priepuolis būtų ištikęs -- vis dar esi žymiai laimingesnis už asmenį, jau pergyvenusį širdies priepuolį. Jeigu širdies smūgis tave ištiks, praėjus tik keliems gydymo mėnesiams, priepuolis bus žymiai silpnesnis. Preventyvinis gydymas, teikiamas asmeniui, artėjančiam į širdies priepuolį, pradėtas savaitėmis prieš įvykį, yra beveik identiškas su gydymu asmens, ką tik pergyvenusio širdies priepuolį. Vienintelis skirtumas yra tas, kad preventyvinio gydymo metu nėra prisidėjusi randuoto širdies muskulo našta.

(Bus daugiau)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 ir 2439 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629.

Telef. WA 5-2737

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

Telef. WA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageldivamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

JIB vartojo 16 savaičių, pusę metų, vienus metus. Paveikslai parodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, sausas, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS. 100 proc. garantuoti.

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS NEI ŽILAS.

JIB, 8 Oz. 16 savaičių vartojimui \$5.50, jei COD, dar 50 c.

Užsakymus su Money Order siųskite tuojau.

JIB LABORATORIJA, 1437 So. 49th Ave. Cicero, Illinois 60650

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. German VSOP Brandy 5th — 4.98
2. Krupnikas — Honey punch 5th — 3.69
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th — 3.35
4. Cream De Banana Liqueur 5th — 3.19
5. Chianti Imp. Wine Full Q. — 0.98

6. Imp. German Wines (May Wine, Liebfm.) 5th — 0.98
7. Imp. German Zeller Schwarze Katz 5th — 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Padėkos Dienos proga** Dirva nepasirodys savo penktadienio, lapkričio 26 d. laida. Sekantis po to Dirvos numeris išeis pirmadienį, lapkričio 29 d.

LSS SUVAŽIAVIMAS

Šeštadienį, lapkričio 27 d., 7:30 val. vak. Sheraton-Cleveland viešbuty, Liet. Studentų Sąjungos Suvažiavimo Literatūros Vakarų bus pravestas p. Aldonos Augustinavičienės. Dr. Henrikas Nagys skaitys savo naujus eilėraščius iš "Broliai balti aitvarai", jo dar neišleistas naujos knygos, Dr. Rimvydas Šilbajoris skaitys naujųjų neišlemtų Lietuvos poetų eilėraščių ir Dr. Kostas Ostrauskas savo parašytos dramos ištraukas.

Visi šie žinomi rašytojai ir mokytojai taip pat dalyvaus suvažiavime, simpoziume ir kituose rengimuose.

Simpoziumas, kuris įvyks šeštadienį, 2 val. po pietų viešbuty, bus pradėtas Genijaus Procuto paskaita — "Lietuvių jaunimas tarp laisvėjimo prosvaisčių ir kontrolės uolų". Po to kalbės Dr. R. Šilbajoris "Dabartinė studendija Lietuvoje". Užbaigimui Dr. H. Nagys duos apžvalginę paskaitą "Lietuva ir išeivijos kūryba 25-kių metų perspektyvoje".

Visa Clevelando lietuvių visuomenė kviečiama ir raginama dalyvauti šiame literatūros vakare ir simpoziume.

Vytautas Januškis
Suvažiavimo Rengimo Komiteto Pirmininkas

• **Richard L. Maher**, The Cleveland Press politinio skyriaus redaktorius, yra pakviestas kalbėti tema "Observations on Recent Elections" Čiurlonio Ans. namuose, 10908 Magnolia Drive.

Paskaitą ruošia Lietuvių Konservatorių Klubas lapkričio 26 d., penktadienį, 8 val. vak.

Įėjimas — 1 dol.

"AUKSO ŽASIS" CLEVELANDE

Apsiemės rengti B. Pukelevičiūtės filmo parodymą Clevelande, SLA kuopų seimui rengti komitetą, nujausdamas, kad daugelis clevelandiečių ir apylinkių lietuvių norės tą įdomų ve-

Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimui Clevelande rengti komitetas darbo metu. Nuotraukoje iš kairės: Ramunė Kubiliūnaitė, Dalia Orintaitė, pirm. Vytautas Januškis, Guoda Stugytė, Birutė Pautienytė ir Giedrė Degutytė.

STUDENTŲ ATSIŠAUKIMAS Į CLEVELANDO BENDRUOMENĘ

Berods mūsų praklini lietuvių bendruomenė sutiks, kad jaunimas — tautos ateitis, kuris turės išlaikyti sunkiai įžiebiamą tautiškumo liepsnelę. Esam ne kartą girdėję vyresniąją kartą besiskundžiant, kad jaunimas nesilaiko brangių tradicijų, kad jaunimas nepalankus lietuviškumui dvasiai, kad jaunimas nesiruošia užimti vyresniųjų, besitarnaujančių Lietuvos labui, eilių. Tačiau, ar šie skundai pagrįsti?

Mums šiuo metu teko svarstyti Lietuvių Bendruomenės ligi šiol rodytą studentijai bei jos veiklai nuoširdų palankumą. Tačiau kaip pamatyti, praneša visuomenei, kad filmas užims

dviejis valandas laiko, taigi pilna programa. Nutarta rodyti dvi dienas, šeštadienį, gruodžio 11 d., pradžią 7 val. vakare. Šiame vakare abiejų parapijų mokyklų vaikams padaroma nuolaida — tik po 50 c. Bilietus privalo gauti iš savo mokyklų. Tą vakarą suaugusiems kainą \$2, jaunimui \$1.

Sekmadienį, gruodžio 12 d., bus du seansai: 5 val. po pietų ir antras 8 val. vakare. Kaina suaugusiems \$2, jaunimui \$1. Bilietai platinami iš anksto, galima pasirinkti sau laikas ar šeštadienio vakarą, ar sekmadienį, kada patinka ir atvykti į salę anksčiau, nes gali nematyti filmo pradžios.

Visi trys seansai vyks Naujos parapijos salėje, 18022 Neff Road. Bilietai bus parduodami ir prie įėjimo, tik svarbu atvykti laiku. Bilietai nenumuoti, anksčiau atėję galės pasirinkti sau patogesnės vietas.

Visi trys seansai vyks Naujos parapijos salėje, 18022 Neff Road. Bilietai bus parduodami ir prie įėjimo, tik svarbu atvykti laiku. Bilietai nenumuoti, anksčiau atėję galės pasirinkti sau patogesnės vietas.

Visi trys seansai vyks Naujos parapijos salėje, 18022 Neff Road. Bilietai bus parduodami ir prie įėjimo, tik svarbu atvykti laiku. Bilietai nenumuoti, anksčiau atėję galės pasirinkti sau patogesnės vietas.

čiau kaip mes turime suprasti ir įvertinti Clevelando Bendruomenės neatsižvelgimą į Lietuvių Studentų Sąjungos ruošiamą suaktyvinį Penkioliką tų metų suvažiavimą. Mes studentai jaučiamės įžeisti. Mums įdomu, ar vietinė Clevelando Bendruomenės Apylinkė yra girdėjusi, kad PLB yra paskelbusi Jaunimo Metus, per kuriuos ypatingas dėmesys kreipiamas į jaunimą. Tad klausimas kyla, ar Jaunimo Metai tikrai tuščias šūkis? Atrodo, kad Clevelando Bendruomenės Apylinkė, ignoruodama L. S. S. pranešimus apie Suvažiavimą, įrodo, kad su Jaunimo Metų idėja nėra susipažinusi, tuo patvirtindama, kad jaunimo veikla nesidomima.

Clevelando Bendruomenė, žinodama apie mūsų senai paskelbtą suvažiavimą, ryžosi mums pasunkinti, pakviestami Hamiltono Aukuro teatrą lapkričio 27 d. Deja, tą patį vakarą išpuolia suvažiavimo užbaigimo literatūros vakaras, kuriame įdomia ir meninė programą atlikti buvo pakviesti Dr. Nagys, Dr. Šilbajoris ir Dr. Ostrauskas. Tačiau, dėka Clevelando Bendruomenės, šiame iškilmingame vakare mažai galėsime tikėtis matyti vyresniųjų veidų.

Mes esame privačiai prašę, kad būtų atšauktas Bendruomenės rengimas, bet buvom ignoruojami. Deja, mes savo metinio suvažiavimo, kuris visuomet įvyksta per Padėkos savaitę, negalime atidėti, nes jis liečia didžiulį lietuvių studentų, kuriems suvažiavimas duoda progą susitikti su visais Kanados ir Amerikos lietuvių studentais. Mes lyg šiol jautėmės dalimi lietuvių visuomenės, tad šiam ryšiui palaipinti organizavom šį literatūros vakarą su ta mintimi, kad jis patrauktų ne vien tik studentų, bet ir

Clevelando visuomenės dėmesį.

Mes dar vis turime vilčių, kad Clevelando visuomenė atsilankys į įdomų literatūros vakarą, tuo parodant, kad jos akyse studentija yra integrali visuomenės dalis, reikalinga paramos.

Vytautas Januškis
Suvažiavimo Rengimo Komiteto Pirm.

* **JUOZAS OBELENIS** mirė Clevelande ir buvo palaidotas lapkričio 19 d. Kalvarijos kapinėse. Veliomis buvo Zenono Obelenio brolis.

Laidotuviams rūpinosi Della Jakubs & Son laidotuvių įstaiga 6621 Edna Ave.

ALT CLEVELANDO SKYRIAUS VEIKLA

Lapkričio 4 d. 8 v.v., p. Pautienų bute įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando sk. valdybos posėdis. Dalyvavo: pirm. A. Pautienis, vicepirm. J. Daugėla ir J. Smetona, sek. I. Bublienė, išd. L. Leknickas, K. Žiedonis, R. Kudulis.

Lapkričio 13 d. manifestacijai paskirta iš kasos \$50,00.

Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16 šventės minėjimą rengti nutarta 1966 m. vasario 13 d. iškilmingos pamaldos Šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje, o iškilmingą minėjimą Nauj. parapijos salėje.

Clevelando liet. organizacijų, priklausančių ALT skyriui, atstovų eilinių susirinkimą nutarta šaukti gruodžio 5 d. 12 val. Lietuvių salėje.

Skyriaus pirm. A. Pautienis pranešė, kad š.m. gegužės mėn. Clevelando ALT atsišaukimas buvo pasiūstas JAV senatoriams ir kongresmanams dėl Sovietų Sąjungos sulaužymo pagrindinių sutarčių su Lietuvos Respublika ir Lietuvos pavergimą.

379 JAV Kongreso Narių sutiko su šiuo pareiškimu turiniu ir 209 parems panašią rezoliuciją abiejuose JAV Kongreso Rūmuose. Šios akcijos išvystymui parašyta per 3000 laiškų.

Nutarta tęsti pradėtą darbą. J. Daugėla parengtas susirinkti su ALT Centro Valdyba.

Nutarta prelatu Mykolo Krupavičiaus 80 m. jubiliejų surengti Clevelande gruodžio 12 d.

(12)

Dail. J. Rimšos paroda Gallery International patalpose Clevelande, kuri bus atidaryta iki gruodžio 11 d. gausiai lankoma amerikiečių ir lietuvių. Nuotraukoje Clevelando didžiausio dienraščio, turinčio virš pusės milijono tiražo, The Plain Dealer meno skyriaus redaktorė-kritikė Helen Borsick su dail. J. Rimša prie jo paveikslų Oruro vėlniai.

Plain Dealer fotografo William A. Wynne nuotrauka

GRUODŽIO 5 D. Neringos tunto iškilminga sueiga Šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis Lietuvių Bendruomenės Naujųjų Metų sutikimas, Šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 11 D. "Aukso Žasis". B. Pukelevičiūtės spalvota filmas.

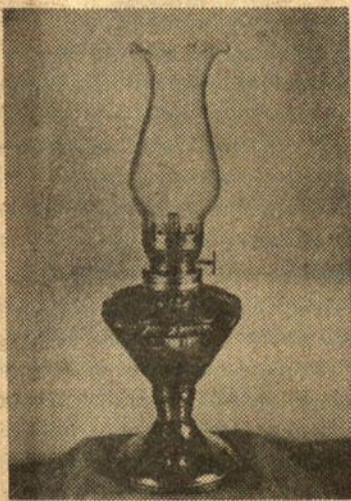
GRUODŽIO 12 D. Prel. M. Krupavičiaus 80 m. amžiaus sukakties minėjimas, rengia ALT Clevelando skyr.

GRUODŽIO 12 D. ruošiami pietūs Šv. Jurgio parapijos salėje BALF'ui paremti.

GRUODŽIO 19 D. Dr. A. Nasvyčio paskaita "Moderniškosteknikos laimėjimai erdvėje". Rengia LB 1 apyl. valdyba.

GRUODŽIO 25 D. Čiurlonio Ansamblio namuose ruošiami šokiai studentams. Pradžią 8 val. vak. Rengia Clevelando Stud. Ateitininkų Draugovė.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Egutė. Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

Society National Bank siūlo lempą Kalėdų klubo nariams. Tai dekoratyvinė žibalinė lempa, duodama nemokamai visiems, kurie tik stos taupytojais į Society National Banko Clevelando 1966 metų Kalėdų klubą.

Mintis yra ta, kad jau dabar galite pradėti taupyti Kalėdų dovanoms po 1, 2 ar 5 dol. į savaitę. Kalėdų klubo saskaitą galite atidaryti bet kuriame iš Society National Bank 18 skyrių.

• Apdraudos reikalais geriausius pataravimus gausite kreipdamiesi į V. Giedraitį tel. 944-6835.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 25-27 D. Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas Sheraton-Cleveland viešbutyje.

LAPKRIČIO 27 D. Kanados lietuvių jaunimo teatras Aukuras vaidins K. Binkio "Atžalynas" Šv. Jurgio par. salėje. Rengia LB 1 apyl. valdyba.

NUOTRAUKA NEMELUOJA... Naujienos rašo, kad į Lapkričio 13 manifestaciją iš Clevelando nuvyko tik vienas busas. Tikrumoje vyko net du autobusai, keli privatus automobiliai ir nemaža grupė žmonių važiavo traukiniu. Kita Naujienų "naujiena", kad manifestacijoje dalyvavo didžiulioje senyvo amžiaus žmonės. Dirvos skaitytoriai iš šios ir kitų nuotraukų mato, kad didžiulią sudarė jaunimas. Kodėl bijoti tiesos ir nepripažinti jaunimui nuopelnus. Nuotraukoje dalis clevelandiečių pasruošę kelionei į New Yorką.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Padėkos Dienos proga Dirva nepasirodys savo penktadienio, lapkričio 26 d. laida. Sekantis po to Dirvos numeris išeis pirmadienį, lapkričio 29 d.

• Manifestacija pakėlė latvių nuotaikas ir dvasią Latvijos Nepriklausomybės šventės išvakarėse. Taip apie Lapkričio 13 žygį atsiliepia latvių laikraštis Laiks, plačiai aprašęs ir nuotraukomis papildęs lietuvių suruoštą žygį.

Latvių bendruomenei vadovaujant asmenys pareiškė, kad jų raginimas latviams prisijungti prie to žygio pilnai pasiteisino, o dalyviai turėjo progos dar kartą įsitikinti, kad sutartinai ir širdingai veikiant galima net Amerikos Babilone — New Yorke demonstruoti taip, kad apie tai negalima tylėti.

• Prel. Jono Balkūno, Maspetho parapijos klebono, išsamus straipsnis apie padėtį okupuotoj Lietuvoj tilpo The Tablet laikraščio lapkričio 11 d. laidoje.

• Pianistė Aldona Kepaitė akomponuos New Yorko lietuvių vyrų choro koncerte š. m. gruodžio mėn. 5 d. Franklin K. Lane mokyklos salėje, o taip pat dalyvaus programoje, išpildydama kelis muzikinius kūrinius.

• VI-sis Šiaurės Amerikos Lietuvių Stalo Teniso "Dešimtukų Turnyras" įvyks 1965 m. gruodžio mėn. 11-12 d.d. Detroite.

SUKAKTUVINĖS AUKOS DIRVAI

P. Matukas	10.00
Juozas Zimblys	10.00
Pr. Damijonaitis	10.00
J.O. Šeštokas	10.00
D. Kutkaitė	2.00
A. Mačiūnas	2.00
J. Briedis	3.00
J. Vasiliauskas	10.00
Ant. Sodaitis	10.00
J. Simutienė	10.00
Ged. Čekas, MD	10.00
D. Kalėda	5.00
J. Mikalauskas	10.00
Alb. S. Trečiokas	10.00
St. Nasvytis	5.00
Ant. Bričkus	1.00
J. Jurevičius	10.00
J. Tumosa	15.00
J. Saladžius	10.00
J. Vaičiūnis	10.00
V. Ūsas	4.00
St. Malinauskas	10.00
K. Pocius	10.00
V. Gruzdis, MD	10.00
J. Montvila	1.00
V. Užpurvis	3.00
A. Šiežas	1.00
A. Martus, MD	10.00
K. Baronas	1.84
V. Narkevičius	1.84

Skaityk ir platink
DIRVĄ

• Danguolės ir Eugenijaus Bartkų suruoštoje arbatėlėje spalio 31 d. savo įnašus Vilties Draugijai padidino, į draugiją naujai įstojo ar aukojo Dirvai šie mūsų spaudos rėmėjai: (tęsinys iš praėjo numerio)

\$15.00 — Juozas Slajus.

\$10.00 — Juozas Andrašius, Pl. Balšaitytė, Eug. Bivainienė, Eug. ir Br. Blinstrubai, Filina Braunienė, Alg. Budreckas, Vincas Gudaitis, St. Jurkūnas, Vyt. J. Labanauskas, J. Montvila, Ant. Nakas, J. Našliūnas, M. Naujokas, J. Noreika, Alf. Pimpė, Ona Šiaudikienė, Eglė Vitutienė, Edv. Žitkus, K. Žilėnas.

\$5.00 — Mikas Rėklaitis.

Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, lapkričio 16 d. atšventė 70 metų amžiaus sukaktį. Dr. P. Daužvardis jau 40 metų dirbaujasi ir atstovauja Nepriklausomą Lietuvą diplomatinėje tarnyboje.

DETROIT

• Manigirdo Motekaičio piano rečitalis įvyks gruodžio mėn. 4 d., šeštadienį, 8 val. vak. International Institute, 111 E. Kirby, Detroit, duos retą progą lietuvių visuomenei bei jų svečiams pajusti didžiųjų muzikų (Čiurlionis, Chopin, Beethoven) kūrinius ir stebėtis jų virtuozizmu atlikimu.

Bilietus jau galima įsigyti "Gaivoje", "Neringoje", "Baltic Delicatessen" ir pas LB narius.

Rečitalį ruošia ir globoja LB Detroito Apylinkės valdyba.

• LB ruošiamas Naujų Metų sutikimas įvyks naujoje, erdvoje St. Clements salėje, 19000 Ford Rd., Dearborn, Mich. Šokiams gros V. Petrausko "Atžalynas". Vaisėms stalai jau rezervuojami pas G. Gobiene — LO 3-8260 arba A. Rudžiūną — KE 3-0471. Gautas pelnas bus paskirtas Detroito apylinkės švietimo reikalingams.

• Pušnamo senelių prieglaudos statybai paremti Detroite komitetas — kun. Bronius Dagilis, Stasys Garliauskas, Lilija Gražulienė, Valerija Kundrotienė, Marija Mikailienė ir Ona Valatkienė, rengia madų parodą šeštadienį, gruodžio 11 d., 7 v. v., Kolumbo Vyčių salėje, Lesure prie Grand River.

• Vincas ir Vincanta Marozai atšventė 50 metų vedybinių gyvenimo sukaktį.

CHICAGO

• Alice Stephens ansamblio 25-rių metų sukaktuvinis koncertas-vakarienis rengiamas gruodžio 5 d. švedų Svithlod klubo patalpose, 24 W. Wrightwood Ave., Chicagoje. Vietas galima rezervuoti šiuo adresu: Miss J. Miller, 1119 Wesley Ave., Evanston, Ill.

• Dr. R. Sidrys, gyv. Sreton, Ill., ir šiais metais vykstančiai Chicagoje Balfo apygardos vajeus rinkliavai paskyrė 500 dol. auką, kurią persiuntė vajeus izdininkui inž. Jonui Bariui,

gyv. Chicagoj, 4529 W. 64 Place.

• A. Dzirvonas Balfui gavo iš bankininkų J. Pakelio \$150, iš Justino Mickevičiaus — \$100, iš Kazanausko — \$50 ir iš Petkevičiaus — \$10. Iš viso surinko Balfo vajeus šalpos reikalingam \$310.

• Vladas Nayickas Chicagoje 18 kolonijoj Balfo vajeus rinkliavą baigė surinkdamas 160 dolerių.

* Paryžių, LUTETIA salė, spalio 24 d. įvyko 1956 metų vengrių revoliucijos paminėjimas, kuriame dalyvavo daug prancūzų laisvės kovotojų sąjungos, parlamento ir Paryžiuje esančių pavergtųjų tautų atstų. Kalbėjo Le Figaro redaktorius L.G. Robinet buv. Paryžiaus miesto tarybos pirm. Paul Minot ir rašytoja Suzanne Labin. Kalbėtojai gerbė sukilusius, smerkė Vakarų abejingumą. (E)

DIRVOJE GALITE
NUSIPIRKTI
ĮVAIRIŲ KNYGŲ

• Visų lietuvių turi būti vienas noras išlaikyti lietuvių gyvą ir matyti Lietuvą laisvą. Tiems tikslams siekti įsirašykite į Lietuvių Fondo narių eilę ir per LF vardyną įamžinkite save tautos istorijos lapuose. Kas lietuviškai galvoja, tas Lietuvių Fondan stoja! (Sk.)

SVARBUS LEIDINYS JŪSŲ SVEIKATOS APSAUGAI

ŠIRDIES PRIEPUOLIAI
Gali pramatyti savo širdies priepuolį ir jo išvengti.

Tokio vardo knyga jau atspausdinta. Joje sudėtos naujausios mokslo žinios apie širdies priepuolių išsivystymą ir apsisaugojimą nuo jų. Ji, anot autoriaus, suteiks skaitytojams ramybės ir paguodą.

Knygos kaina 3 dol. 75 c. Užsakymus siųsti leidėjo vardu: Mr. B. Gražulis, 2546 Lorain Ave., Cleveland, Ohio 44113.

Platintojams nuolaidos. Ši knyga gaunama ir Dirvoje.

Dail. Adomas ir Marija Varnai aplankė inž. M. Ivanausko liepsnos tapybos parodą Marijos aukšt. mokykloje. Greta stovi mokyklos meno skyriaus vedėja ses. Kazimierietė Roseanne.

PIRMAS LIETUVIŠKAS SPALVOTAS FILMAS

Birutės Pūkelevičiūtės
Pasakiška komedija

AUKSO
ŽĄSIS
CHICAGOJE

MC CORMICK PLAGE, Mažajame Teatre

PREMJERA: gruodžio 4 d., šeštad., 7:30 v. vak.
Įėjimas — \$5.00

Gruodžio 5 d., sekmadienį, keturi seansai —
12:00 val. — \$1.50; 3:00, 5:30 ir 8:00 val. \$2.50

BILIETAI GAUNAMI: „Marginiuose“, 2511 W. 69th Street, tel. PR 8-4585; Stangerbergų krautuvėje, 4938 W. 15th Street, Cicero, tel. OL 6-1096.

Visos vietos numeruotos.

Iš kairės: Mečys Šimkus, Vincė Jurkūnienė, vajeus šeimininkė Danguolė Bartkuvienė ir Vilties d-jos vicepirmininkas Kazys Pocius, V. A. Račkauskas nuotrauka

Alice Stephens ansamblio gruodžio 5 d. minės savo veiklos 25-rių metų sukaktį. Ta proga, švedų Svithlod klubo patalpose, 624 W. Wrightwood Ave., Chicagoje, rengiamas sukaktuvinis koncertas - vakarienis. Nuotraukoje rengimo komiteto nariai posėdžio metu. Iš kairės: G. Mačytė, P. Petrutis, J. Bobintienė, muz. A. Giedraitis, A. Brazienė, sol. A. Brazis ir muz. Alice Stephens. Nuotraukoje trūksta komiteto pirm. A. Dauklienės, J. Milleritės ir E. Zapolienės, V. Noreikos nuotrauka